

Na temelju članka 34. Statuta Općine Viškovo ("Službene novine Općine Viškovo" broj: 3/18,2/20, 4/21, 10/22, 9/23, 24/24, 3/25 i 16/25), Općinsko vijeće Općine Viškovo, na X sjednici, održanoj XX 2026., donijela je

Program za starije Općine Viškovo

za razdoblje od 2026. do 2030. godine

SADRŽAJ

1. Uvodno	2
1.1. Pravni i institucionalni okvir	2
1.2. Kontekst i svrha dokumenta	4
1.3. Analiza stanja starije populacije	6
1.4. Postojeće usluge i programi namijenjeni starijoj populaciji.....	16
1.5. Ulaganje proračunskih sredstva u stariju populaciju	22
2. Prioriteti i specifični ciljevi	24
3. Područja djelovanja, mjere, aktivnosti i pokazatelji uspješnosti	26
1. Socijalna skrb, zaštita i podrška	27
2. Zaštita zdravlja	35
3. Aktivno starenje i sudjelovanje u zajednici.....	38
4. Akcijski planovi, evaluacija i prilagodbe Programa za starije	44
5. Zaključno	46

Uvodno

Starenje je prirodan dio života koji sa sobom donosi promjene, ali i nove prilike. To je razdoblje u kojem se mijenjamo – tjelesno i emocionalno – no istovremeno stječemo nova iskustva, mudrost i drugačije poglede na život. Za mnoge, to znači prostor za osobni rast, prilagodbu i uživanje u onome što je postignuto, uz izazove koje je lakše savladati uz podršku, razumijevanje i zajedništvo.

Za zajednicu, **starenje stanovništva donosi važnu priliku**: da prepozna potrebe starijih osoba i osigura njihovu punu uključenost u društveni život. To znači razvijati usluge, programe i prostore koji doprinose kvaliteti života, stvaraju osjećaj pripadnosti i omogućuju aktivno sudjelovanje svih generacija.

Gledajući unaprijed, **prihvatanje i njegovanje procesa starenja temelj je izgradnje društva** koje cijeni svakog svog člana. To je put prema zajednici u kojoj svi – bez obzira na godine – mogu živjeti dostojanstveno, aktivno i ispunjeno.

1.1. Pravni i institucionalni okvir

Europska unija prepoznaje starenje stanovništva kao jedan od najvećih demografskih i društvenih izazova današnjice. S obzirom na to da se broj starijih građana u EU značajno povećava, Europska komisija i druge institucije aktivno razvijaju **politike usmjerene na osiguranje dostojanstvenog i kvalitetnog života za starije osobe**.

EU strategije ističu **važnost uključivanja starijih ljudi u društvo, pristupa zdravstvenoj skrbi, prilagodbe tržišta rada te unaprjeđenja socijalnih usluga**. Posebna pažnja posvećuje se i inovacijama u tehnologiji i digitalnoj pismenosti kako bi se starijima omogućila veća **samostalnost i aktivno sudjelovanje u zajednici**.

Ove politike podržavaju zemlje članice u stvaranju okruženja koje odgovara potrebama sve starije populacije, istovremeno osiguravajući održivi razvoj i socijalnu koheziju unutar Europske unije.

Relevante europske politike i dokumenti usmjereni prema starijoj populaciji:

- **European Pillar of Social Rights (EPSR)** – 2017.
- **European Accessibility Act (EAA)** – Direktiva (EU) 2019/882
- **European Care Strategy** – 2022. (Komunikacija EK i Preporuka Vijeća o dugotrajnoj skrbi)
- **Council Recommendation on access to affordable high-quality long-term care** – 2022.
- **Council Recommendation on adequate income ensuring active inclusion** – 2008., ažurirano kroz EPSR
- **EU Charter of Fundamental Rights** – 2000. (prava starijih osoba, čl. 25: pravo starijih na dostojanstven i neovisan život)
- **Ageing Reports (projekcije i politike EU vezane uz starenje)** – redoviti izvještaji Europske komisije (npr. 2021., 2024.)
- **Green Paper on Ageing: Fostering solidarity and responsibility between generations** – 2021.
- **European Disability Strategy 2021–2030** – uključuje mjere za starije osobe s invaliditetom
- **Demography Toolbox** – 2024. (paket politika i mjera za demografske izazove, uključujući starenje stanovništva)

Iako su u **Hrvatskoj** briga i zaštita osoba starije životne dobi prepoznati kao važan dio socijalne i zdravstvene politike, kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini, malo je konkretnih politika vezanih uz osobe starije životne dobi.

Ključni aspekt bavljenja starijom populacijom svrstava se u **sustav socijalne skrbi** koji pruža različite usluge preko ustanova, udruga, vjerskih zajednica i drugih pružatelja, s ciljem suzbijanja socijalne isključenosti i osiguravanja dostojanstvene starosti, dok je u određenoj mjeri obuhvaćen i Obiteljskim zakonom ("Narodne novine" 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 i 156/23).

Zakonski okvir, poput **Zakona o socijalnoj skrbi** („Narodne novine“ 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25) definira prava i obveze u pružanju usluga starijim osobama, uključujući različite oblike pomoći u kući, dnevne centre, kao i smještaj u ustanove za dugotrajnu njegu. Također, zdravstveni sustav nudi programe prevencije i skrbi prilagođene specifičnim potrebama starijih.

Nacionalna strategija socijalne skrbi za starije osobe, po uzoru na one na razini EU, usmjerena je na **osiguranje dostojanstvenog života, unapređenje kvalitete skrbi i poticanje aktivnog uključivanja starijih građana u društvo.**

Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga (2021.-2027.) dodatno usmjerava razvoj i ciljanje socijalnih mjera za starije osobe, posebice prema zadovoljavanju potreba socijalno osjetljivih skupina.

Na lokalnoj razini, poput Općine Viškovo, provode se programi i projekti koji ciljaju na unaprjeđenje kvalitete života starijih stanovnika kroz socijalne usluge, kulturne i obrazovne aktivnosti te promicanje aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti. Ovakav pristup osigurava sveobuhvatnu podršku i omogućuje starijim osobama da ostanu aktivni i uključeni članovi zajednice.

1.2. Kontekst i svrha dokumenta

Podaci posljednjeg popisa stanovništva iz 2021. godine otkrivaju da je Hrvatska zemlja koja stari. Po dobnoj strukturi stanovništva, u Hrvatskoj je najviše građana životne dobi od 60 do 64 godine, a preko milijun stanovnika je u dobi starijoj od 60 godina. Točnije, riječ je o 1.157.524 stanovnika, udio od gotovo 30% u ukupnoj hrvatskoj populaciji.

U skladu s rastućim udjelom starijih osoba u stanovništvu Općine Viškovo te s ciljem unapređenja kvalitete života ove skupine građana, Općina Viškovo izradila je ovaj Program za starije osobe.

Program predstavlja strateški dokument koji ima svrhu na jednom mjestu popisati sve postojeće resurse, donosi analizu stanja za stariju populaciju te definirati ključne mjere, aktivnosti i dodatne resurse potrebne za dugoročno osiguranje zdravog, aktivnog i sigurnog starenja u lokalnoj zajednici.

Starije osobe su važan dio našeg društva, a osiguravanje njihovih prava, dostojanstva i socijalne uključenosti od temeljne je važnosti za razvoj Općine Viškovo.

Također, Program je usklađen s navedenim nacionalnim i europskim politikama za starenje kao i istraženim lokalnim potrebama, uvažavajući postojeće resurse, specifičnosti i mogućnosti vezane uz Viškovo.

Opći cilj programa je poboljšati kvalitetu života starijih osoba u Općini kroz sveobuhvatne mjere i aktivnosti koje su usmjerene na nadogradnju postojećih mjera kao i uvođenje novih na temelju utvrđenih potreba ciljane skupine.

S ciljem dobivanja što stvarnije slike stanja ciljane populacije na terenu, programom su obuhvaćene različite **ciljne skupine**:

- osobe starije životne dobi (60+ godina), s posebnim naglaskom na one u nepovoljnom položaju (npr. samci, socijalno ugroženi, s invaliditetom)
- obitelji starijih osoba
- udruge (poput Crvenog križa i Udruge umirovljenika Viškovo)
- volonteri i građani.

Metodologija, transparentnost i uključivost pri izradi Programa

Tijekom procesa započetog u ožujku 2025. godine, kroz niz aktivnosti i metoda, provedena je detaljna analiza potreba starijih mještana. Tom su prilikom mapirane dostupne mjere i oblici podrške te su definirane najvažnije i najčešće isticane potrebe ove ciljane skupine.

Metodologija izrade programa za starije temeljila se na participativnom pristupu i kombinaciji različitih istraživačkih metoda kako bi se obuhvatio što širi spektar potreba i interesa ciljane skupine unutar lokalne zajednice.

Prvi korak bio je utvrđivanje stvarnog broja i strukture osoba starije životne dobi na području Općine i to na nekoliko načina - na temelju statistike iz zadnjeg Popisa stanovništva potvrđene informacijama i iz drugih relevantnih izvora (Ministarstvo unutarnjih poslova).

Kod mapiranja postojećih resursa za starije osobe analizirano je sljedeće:

- baze podataka unutar Jedinog upravnog odjela
- podaci u sklopu različitih strategija
- proračun Općine koji obuhvaća različita prava za starije osobe
- popis mjera podrške namijenjenih osobama starije životne dobi
- pregled ulaganja u javne potrebe kao i
- dostupni resursi od interesa starijih stanovnika (npr. posudionica medicinske opreme, domovi za starije, čitateljski klub za starije osobe u knjižnici...)
- popis relevantnih dionika s područja Općine (primarno udruge koje okupljaju starije osobe ili provode programe i aktivnosti za starije osobe kao ciljanu skupinu).

U svrhu izrade što konkretnijih i preciznijih mjera i aktivnosti, provedeno je istraživanje o kvaliteti života osoba starije životne dobi na području Općine Viškovo. Cilj istraživanja bio je identificirati stvarne potrebe, interese i izazove s kojima se osobe starije dobi susreću u svakodnevnom životu – od pristupa informacijama i zdravstvenim uslugama, preko socijalne uključenosti, mobilnosti i oblika pomoći, do osjećaja uvaženosti i sigurnosti. Istraživanje se provodilo putem anonimnog online upitnika kao i njegove ispisanе verzije, a kojima su prikupljeni osnovni podaci o

navikama, interesima i izazovima starijih osoba. Uvidi su dodatno produbljeni kroz individualne razgovore s mještanima licem u lice i telefonske intervjuje, osobito u slučajevima starijih nepokretnih osoba ili onih s poteškoćama čitanja, razumijevanja kao i korištenja digitalnih tehnologija.

Paralelno uz istraživanje održani su i sastanci s ključnim lokalnim dionicima – predstavnicima udruga (umirovljenika, antifašističkih boraca i antifašista, ogranka Crvenog križa), kao i neformalni susreti poput “Kave s načelnicom” te starijim članovima čitačkog kluba u Halubajskoj zori – Javnoj ustanovi Narodna knjižnica i čitaonica, što je omogućilo uključivanje perspektive ciljane populacije različitih potreba, interesa i navika.

Javne aktivnosti poput radionice o korištenju mobitela te javnog savjetovanja sa starijim mještanima u okviru ovogodišnje Matejne u dva navrata, poslužile su i kao prilika za neposredan kontakt s građanima i prikupljanje povratnih informacija o detektiranim problematikama i potrebama.

Svi prisutni građani potvrdili su kako su mapirane problematike sveobuhvatne te izvrsno izdvojene kao one najvažnije za osiguravanje sustavne podrške cjelokupnoj populaciji starijih mještana.

U svim navedenim prilikama predstavljen je Program te su promovirani njegovi ciljevi, koristeći svaku priliku za informiranje i pozivanje svih građana na sudjelovanje, čime je proces dobio dodatnu vidljivost i potaknuo prijedloge građana, čineći cijeli proces transparentnim i zajedničkim.

U nastavku slijedi kratak pregled demografskih podataka o starijoj populaciji Općine, lokalni trendovi starenja te društveni i ekonomski značaj interpretiran na temelju dostupne službene statistike.

1.3. Analiza stanja starije populacije

Demografski podaci

Prema posljednjem popisu stanovništva Državnog zavoda za statistiku iz 2021. godine, Općina Viškovo najveća je hrvatska općina s ukupno popisanih 16.168 osoba od ukupnog broja stanovnika 16.084, od čega je 7.832 muškaraca, a žena nešto više - 8.252. Sveukupno riječ je o 98,85% Hrvata, a kad je o vjerskom opredjeljenju riječ, u najvećem broju katolika (70,30%) i pravoslavaca (6,15%).

Prosječna starost stanovništva je 41,1 godina, a kad je riječ o dobnim skupinama stanovništva starijeg od 60 godina, podaci govore o najvećem udjelu mlađe podskupine građana treće životne dobi.

Dob	Broj stanovnika
60 - 64 godina	1.067
65 - 69 godina	1.001
70 godina i više	1.734

Kada je o obrazovanju riječ, najveći udio stanovništva ima završenu srednju školu, dok je u podjednakom postotnom udjelu stanovništvo sa završenom osnovnom školom kao i stupnjem visokog obrazovanja.

Starost	Ukupno	Bez škole	1 – 3 razreda osnovne škole	4 – 7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje
60-64	1067	1	2	6	144	715	199
65-69	1001	1	-	7	169	663	160
70-74	815	4	2	16	141	505	147
75 i više	919	22	5	58	242	418	170
60 +	3802	28	9	87	696	2301	676
		0,74 %	0,24 %	2,29 %	18,31 %	60,52 %	17,78 %

Rasprostranjenost po općini je ravnomjerna, uzimajući u obzir gravitaciju ka središtu Viškova kao i Marinićima kao najvećem naselju.

Naselje	Broj stanovnika
Kosi	997
Marčelji	2.573
Marinići	3.876
Mladenići	1.442
Saršoni	1.649
Sroki	1.977
Viškovo	3.654

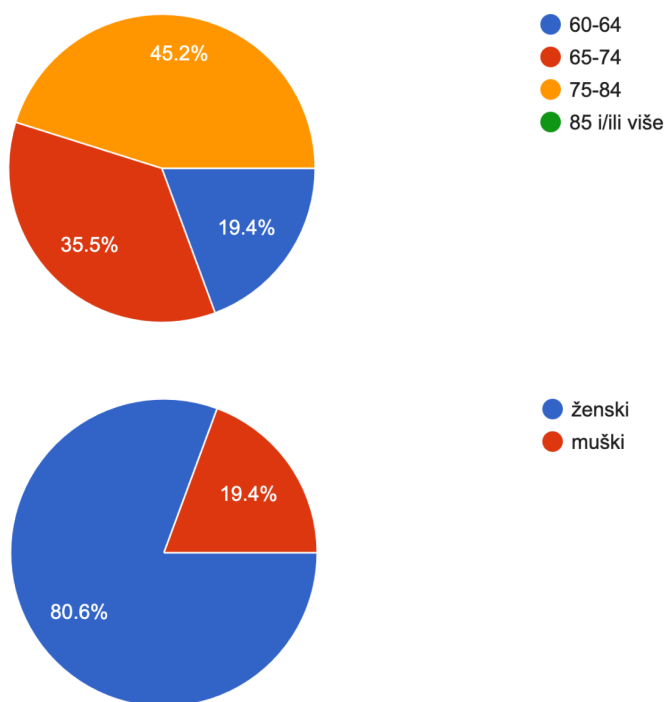
Kako bi se postojeći, službeni podaci upotpunili s povratnim informacijama građana, a "slika" starije populacije Viškovljana "obojala" stvarnim problemima i situacijom "na terenu", provedeno je istraživanje među stanovnicima u dobi od 60 i više godina.

U tu svrhu provedeno je istraživanje koje je, zbog specifičnosti populacije, provedeno koristeći različite metode, stavljajući naglasak na osoban pristup, fokus grupe i posjete udrugama s područja Viškova koje okupljaju osobe starije životne dobi, čitateljske grupe u knjižnici, domove za starije i nemoćne osobe kao i individualne razgovore s mještanima.

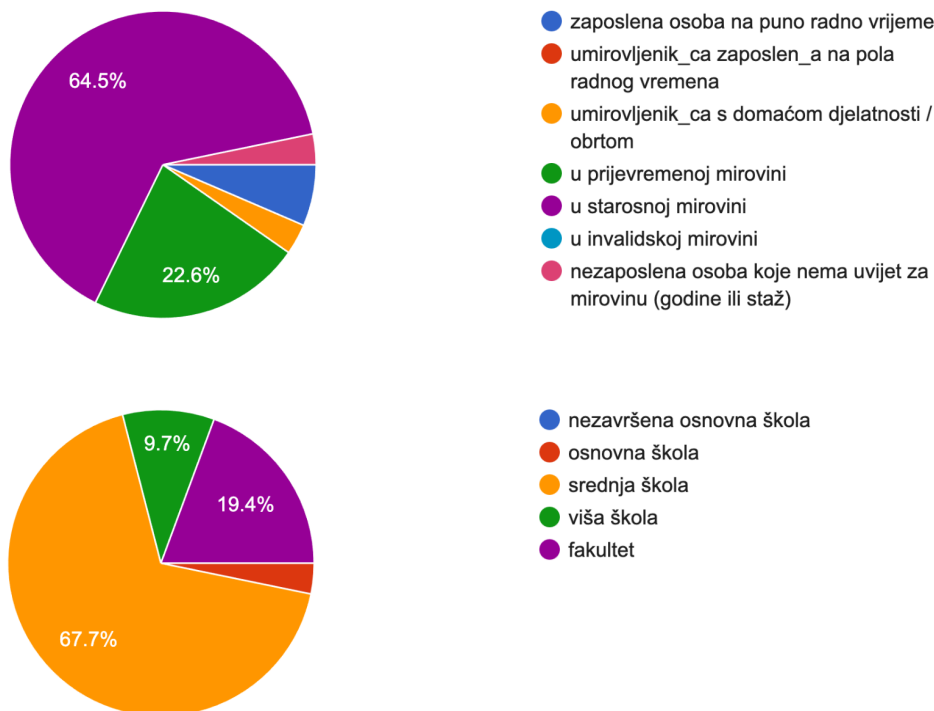
Osmišljen je i online upitnik kao i ciljana radionica za umirovljenike putem koje su polaznici mogli naučiti služiti se pametnim telefonima u svrhu ispunjavanja online upitnika.

Sveukupno je tijekom procesa **konzultirano i obuhvaćeno 122 stanovnika Viškova starijih od 60 godina** koji su doprinijeli razumijevanju trenutnog stanja starijeg stanovništva, prilika, potreba i interesa kako trenutno tako i dugoročno gledano.

U nastavku slijedi analiza dobivenih podataka.

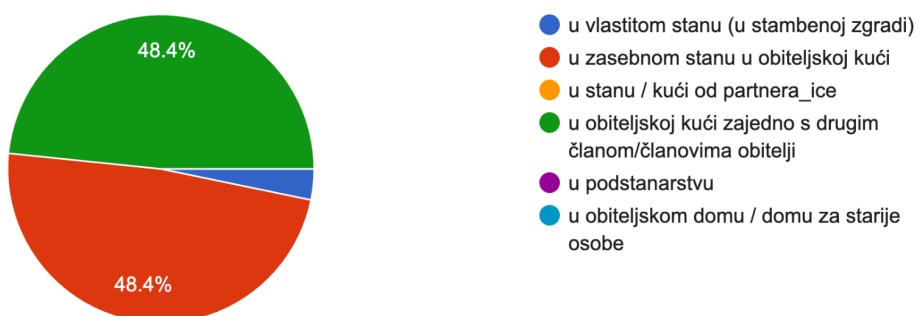

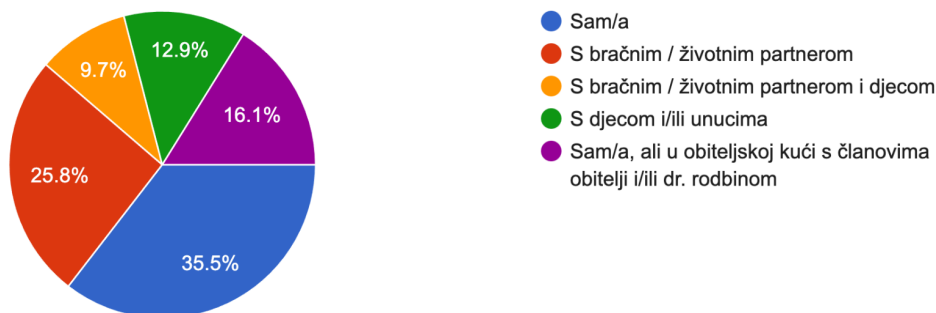
Obuhvaćeni su **stanovnici od 60 do 84 godine** što čini povoljnu reprezentaciju različitih dobnih skupina osoba starijih od 60 godina života, većim dijelom ženskog spola (80,60%), iz najrazličitijih naselja i dijelova Općine.

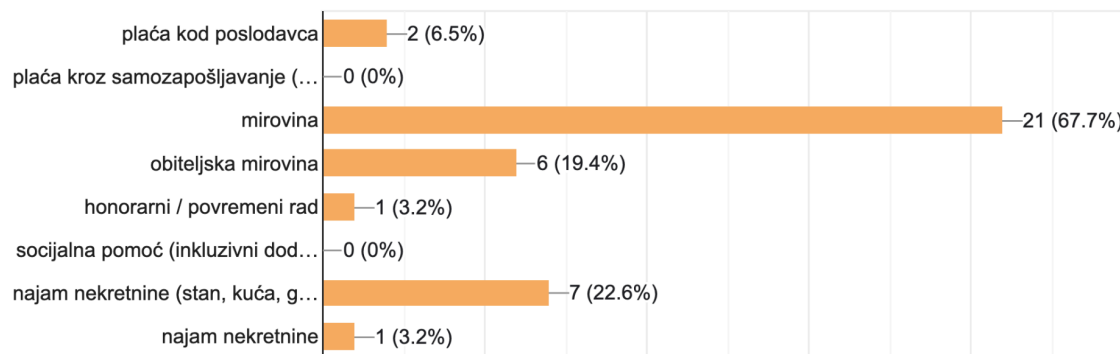
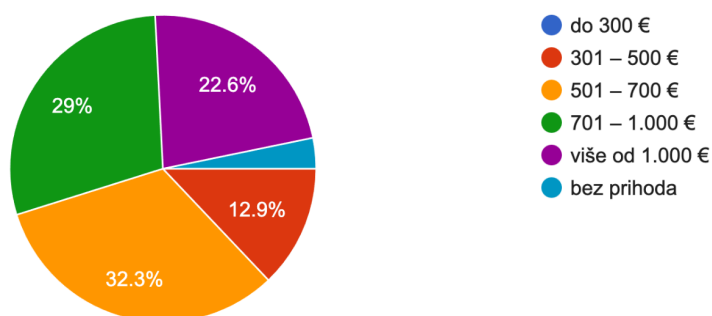
Ispitanici su u najvećoj mjeri u starosnoj **mirovini** (64,50%), zatim prijevremenoj mirovini (22,60%), no u manjem dijelu su obuhvaćeni i starije osobe u radnom odnosu, umirovljenici zaposleni na pola radnog vremena kao i oni s vlastitom djelatnosti.

U kontekstu **obrazovanja**, sukladno statistici, ispitane su osobe najvećim dijelom sa završenim srednjoškolskim stupnjem formalnog obrazovanja (67,70%), a zatim s višim ili visokim obrazovanjem (29,10%) te nešto manjim udjelom sa završenom osnovnom školom (3,20%).

Kad je riječ o **stambenom rješenju, kućanstvu i obiteljskom životu**, ispitanici žive u obiteljskim kućama, zajedno s drugim članovima obitelji ili u zasebnoj stambenoj jedinici kao dijelom obiteljske kuće. U podjednakom postotku žive sami u kućanstvu (35,50%), zatim s bračnim / životnim partnerom sa ili bez djece (35,50%) te u nešto manjoj mjeri s drugim članovima obitelji i/ili djecom, odnosno unučadi.

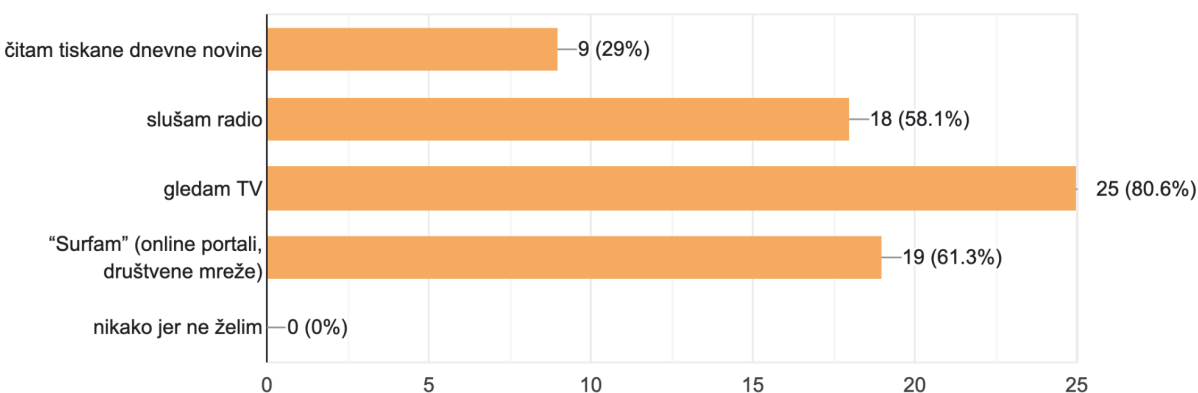

Ekonomska situacija, na temelju iznosa i izvora mjesečnih prihoda, kao i povratne informacije o osobnom zadovoljstvu s razinom zadovoljavanja osnovnih životnih kao i drugih potreba, govori da ispitanici žive većinom s prosječnim prihodima uglavnom od mirovine te u nešto manjoj mjeri iznajmljivanjem nekretnina, a koji im zadovoljavaju osnovne životne potrebe, no ne i one za ispunjavajućim društvenim životom.

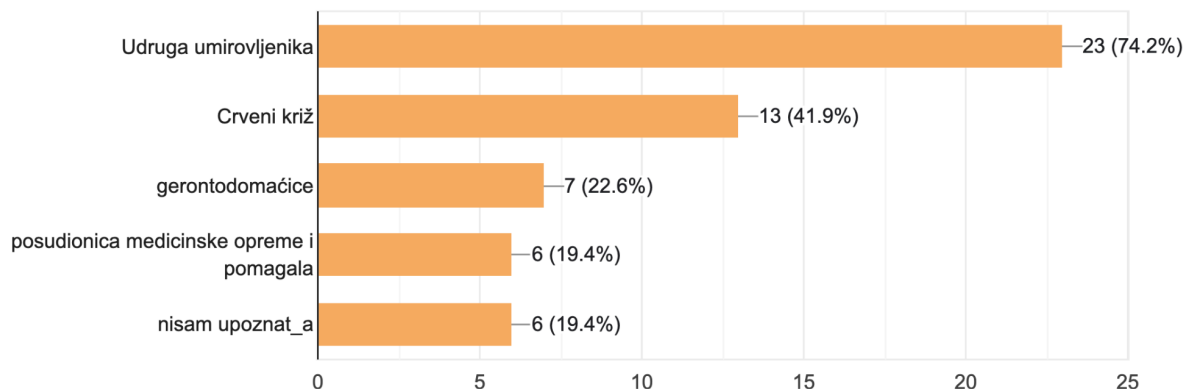
Upitani da procijene ocjenom od 1 do 5 (1 je najmanja, a 5 najveća) **u kojoj mjeri navedeni prihodi "pokrivaju" njihove osnovne troškove (režije, hrana, lijekovi)**, najveći broj ispitanika razinu zadovoljstva smještava u gornji dio skale, najvećim dijelom ocjenom 3 (38,70%), zatim ocjenom 4 (29%) te najvišom, ocjenom 5 (19,40%).

Kod samoprocjene **u kojoj mjeri navedeni prihodi omogućavaju njihove potrebe za društvenim životom**, situacija je nešto drugačija. I u ovom kontekstu najveći broj ispitanika procjenjuje ocjenom 3 (38,70%), dok je podjednaki broj ocijenio ovu dimenziju ocjenom 1 i 4 (19,40%), zatim ocjenom 2 (16,10%), a najmanje njih je zadovoljno dodijelilo ocjenu 5 (6,50%).

Povratne informacije ispitanika kroz pitanja **o mobilnosti (načinima kretanja i kondicije)** upućuju da je riječ o populaciji starijih osoba koja se uglavnom samostalno kreće i to osobnim automobilom, pješčače te koriste javni autobus. Kreću se bez pomagala poput štaka, hodalica i invalidskih kolica te su u vrlo dobroj fizičkoj kondiciji, budući velika većina njih može svakodnevno umjereno hodati do 1 sat i ne umaraju se pri višesatnom prosječnom fizičkom naporu.

Ispitanici se **informiraju na najrazličitije moguće načine** (moguć višestruki izbor kod odgovora), no kod pitanja s kojim su sve oblicima podrške starijim osobama na području Viškova upoznati, odgovori ne ukazuju na podjednako visoku razinu informiranosti o istima, osim s radom udruge koja ciljano okuplja umirovljenike.

Također, osim jednokratne godišnje novčane pomoći osobama starijim od 65 godina i/ili prigodnih poklon-bonova (npr. Povodom božićno-novogodišnjih blagdana za osobe starije od 75 godine), koje koristi 25,80% ispitanika (postojeća mjera se od početka 2026. godine zamjenjuje isplatom godišnje novčane pomoći u fiksnom i varijabilnom iznosu), druge dostupne usluge i oblike podrške ne koriste (npr. sufinanciranje dnevnog smještaja u dnevnom boravku doma za starije i nemoćne osobe, usluge gerontodomačice – pomoć u kući, posudionicu medicinske opreme i pomagala).

Kada je riječ o **kvaliteti života**, ispitanici svoj osobni dojam iskazuju kroz sljedeće ocjene:

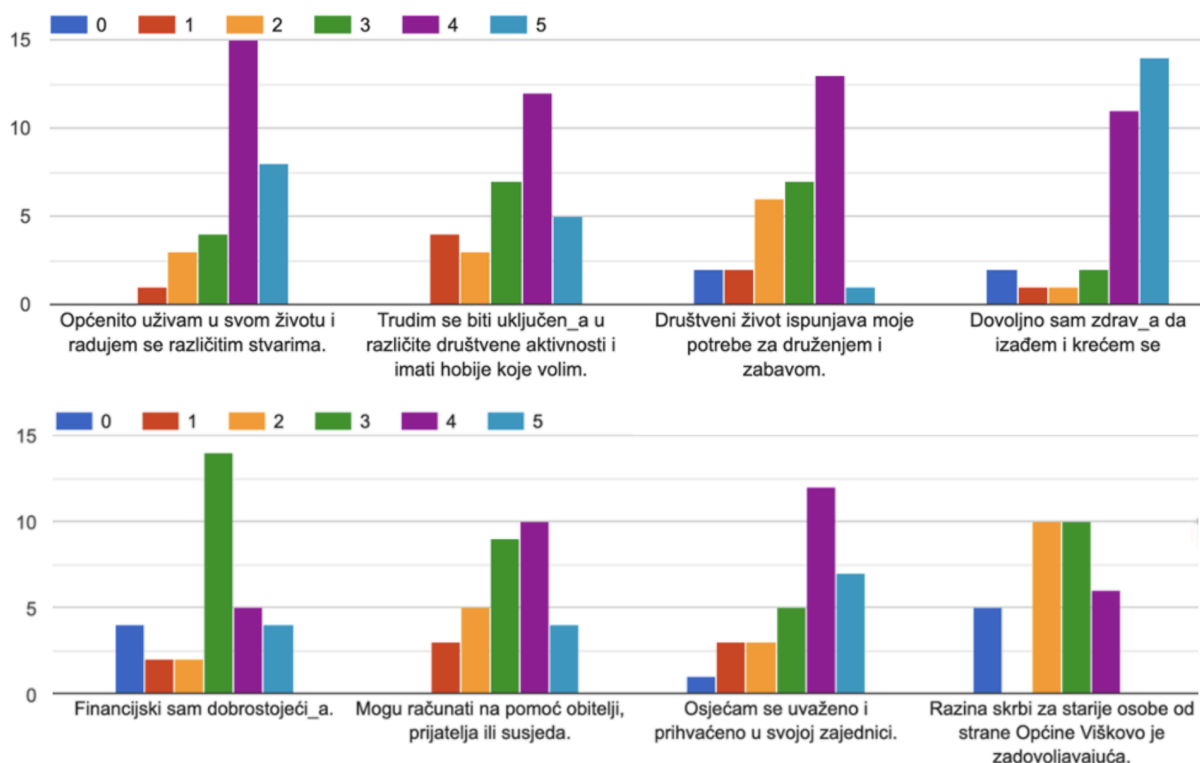
Ocjena	Rezultat
5	6,50%
4	54,80
3	32,30%
2	6,50%
1	/

Veći broj komentara odnosi se na bitan doprinos kvaliteti života kroz suživot s bračnim ili životnim partnerom koji se interpretira kao i ovisnost o partnerskom odnosu bez kojeg bi ta kvaliteta bila značajno niža.

“Moj život je za sada zadovoljavajući dok imam partnera.”

“Dok imam muža je zadovoljavajuće.”

* izdvojene izjave ispitanika

Kako bi se dobio **dojam o zadovoljstvu s vlastitim životom, optimizmom, sudjelovanju, aktivnom uključivanju kao i osjećaju prihvaćenosti i brizi**, ispitanici su upitani da procijene u kojoj mjeri se pojedine izjave odnose na njih.

Rezultati upućuju na srednje prema višoj razini osobnog zadovoljstva, zdravlja, uključenosti, prihvaćenosti i socijalizacije, no za razliku od podrške obitelji i prijatelja, skrb od strane Općine procjenjuju osrednjim i poprilično niskim ocjenama.

Identifikacija glavnih problema i potreba

Jedan od najvažnijih dijelova upitnika odnosi se na **mapiranje trenutnih potreba starijeg stanovništva kao i one koje ispitanici predviđaju za naredni period od tri do pet godina**. Ponuđene oblike podrški koji bi im koristile, ispitanici su sami nadopunjavali, uz dodatne napomene i objašnjenja:

- 41,90 %** - programi sportske rekreacije za starije osobe
- 35,50 %** - prilagođeniji javni prijevoz (učestalije jutarnje linije prema i iz Rijeke)
- 35,50 %** - uključivanje u društveni život (kroz udruge / klubove)
- 29,00 %** - podrška mentalnom zdravlju

- 25,80 %** - dnevni boravak (financirani programi svakodnevne poludnevne socijalizacije, rekreacije i sl.)
- 19,40 %** - web stranica za starije osobe
- 16,10 %** - dostava kuhanih obroka
- 12,90 %** - pomoć u kretanju (usluge lokalnog prijevoza po naseljima)
- 12,90 %** - mjesečni časopis za starije osobe
- 12,90 %** - volonterski programi za starije osobe
- 3,20 %** - rad na 4 sata

Najveći broj komentara, primjedbi i prijedloga odnosi se na **besplatan ili subvencioniran javni prijevoz kroz godišnju autobusnu kartu** uz prethodno spomenutu potrebu lokalnog prijevoza po naseljima.

“Besplatni autobus za grad”

“Besplatni javni prijevoz ili sufinancirani”

“Mogućnost subvencije godišnje karte za autobus, izrada nogostupa za pješake na dionici Vozišće-Mavri”

“Dostupnost javnom prijevozu”

“Prilagođen javni prijevoz”

* izdvojene izjave ispitanika

Druga najspomenutija potreba koju ispitanici izdvajaju kao važnu je **dnevni boravak s ciljem dnevnog druženja starijih osoba** kako bi se intenzivirali slabiji kontakti među starijim osobama.

“Bilo bi dobro da postoji (adekvatan) prostor gdje bi se umirovljenici družili, igrali društvene igre, kartali, plesali, kino projekcije.”

“Prostor za svakodnevno druženje i organizacija raznovrsnih aktivnosti.”

“Otvaranje staračkog ili društvenog dom gdje će se okupljati umirovljenici, tombola, kartanje.”

“Organizirano druženje, radionice”

* izdvojene izjave ispitanika

Jedan od prepoznatih dugoročnih potreba je i **dom za starije** koji ispitanici vide kao infrastrukturni, subvencionirani oblik podrške i zbrinjavanja u nadležnosti Općine.

“Željela bih da Općina izgradi vlastiti dom za starije i nemoćne osobe jer je moje iskustvo i saznanja o privatnim domovima u Općini poražavajuća.”

“Kvalitetan dom za starije osobe”

* izdvojene izjave ispitanika

Osim navedenih ključnih, spomenuto je još nekoliko specifičnih potreba:

- omogućiti veći, opremljeniji prostor za aktivnosti osoba starije životne dobi (stolovi, sanitarni čvor)
- urediti više šetnica i izgraditi nogostupe za sigurnost pješaka
- izraditi i diseminirati Vodič za starije osobe s popisom dostupnih usluga za osobe starije životne dobi (domar, električar, restorani s dostavom, praonice rublja i sl.) i adresarom
- omogućiti fizikalnu terapiju i više rekreativnih programa i grupa za ciljanu tjelovježbu
- osigurati veći i raznolikiji broj zdravstvenih preventivnih programa
- omogućiti dostavu kuhanih obroka
- produžiti besplatno parkiranje pored knjižnice s dva na tri sata (radi sudjelovanja na promocijama knjiga i čitalačkim klubovima)
- uvesti besplatnu članarinu za knjižnicu umirovljenicima
- organizirati ciljane i besplatne edukativne programe: osnovni tečaj informatike (korištenje pametnih telefona za radnje poput plaćanja računa i sl.), kreativne radionice, popularno-znanstvena predavanja stručnjaka iz različitih oblasti
- učiniti dostupnim i besplatnim korištenje prostora Društvenog doma na Marinićima i Stare škole Marčelji za potrebe umirovljenika
- omogućiti kiosk u centru Marinića
- unaprijediti pogrebne usluge komunalnog poduzeća s motoriziranim vozilom za prijevoz teško pokretnih osoba i vjenaca po groblju.

1.4. Postojeće usluge i programi namijenjeni starijoj populaciji

Općina Viškovo, u svrhu podrške osobama starije životne dobi i osiguranja kvalitete života, naročito kada je riječ o ranjivim skupinama (osobama s invaliditetom, teškim bolesnicima, osobama slabog imućnog stanja i dr.) provodi i iz proračunskih sredstava financira niz mjera, programa i usluga.

U nastavku je popis postojećih resursa namijenjenih starijim osobama s prebivalištem na području Općine Viškovo te iznosi uloženi u njihovu provedbu za period od 2022. - 2025. godine.

	Naziv prava	2022.	2023.	2024.	2025.
1.	Pravo na naknadu za troškove stanovanja	2.460,87	11.975,98	9.642,61	13.510,21
2.	Pravo na pomoć za troškove javnog prijevoza	17.480,39	16.366,05	20.915,90	30.317,99
3.	Pravo na pomoć za prijevoz osoba s invaliditetom	110,68	438,77	504,80	415,36
4.	Pravo na sufinanciranje troškova za pomoć i njegu	nije bilo korisnika			
5.	Pravo na pomoć za podmirenje troškova električne energije	1.535,34	1.612,86	724,09	623,44
6.	Pravo na oslobođenje od plaćanja kom. naknade Pravo na djelomično oslobođenje komunalne naknade	965,60	1.310,07	1.744,85	2.469,87
7.	Pravo na sufinanciranje troškova komunalnih usluga	183 korisnika	170 korisnika	26.016,69	26.392,59
8.	Pravo na oslobođenje od plaćanja troškova pričuve	337,00	515,91	551,02	649,16
9.	Pravo na pomoć za pogrebne troškove	1.775,17	895,88	1.775,00	nije bilo
10.	Pravo na godišnju novčanu pomoć starijim osobama	46.718,43	77.817,00	65.594,00	72.084,00
11.	Poklon bon povodom božićno-novogodišnjih blagdana za starije osobe	18.581,19	20.143,86	22.800,00	31.654,00
12.	Pravo na prijevoz onkoloških pacijenata na terapiju	0,00	0,00	375,00	10.950,00
13.	Sufinanciranje dnevnog smještaja u dnevnom boravku doma za starije i nemoćne osobe	nije bilo korisnika			
14.	Prigodni poklon za najstarijeg mještanina/mještanku	68,18	70,00	67,40	0,00
15.	“Ruke pomažu-faza 3” (Gerontodomačice)	32.808,11	28.554,20	54.000,00	111.129,84
16.	Posudba medicinske opreme	1.489,15	3.246,43	2.132,87	5.859,02
17.	Poklon bonovi CK-za bolesne	nije bilo	1.660,00	2.308,50	2.660,00

NAPOMENA: Prava iz točaka 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 12, 15, 16, 17 mogu osim starijih osoba ostvariti i mlađe osobe, budući starost odnosno dob korisnika nije uvjet, već i drugi uvjeti sukladno općim aktima Općine Viškovo kojima su navedena prava regulirana (Odluka o socijalnoj skrbi, Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o socijalnoj skrbi (12. prosinca 2024.), Odluka o posebnim oblicima pomoći, Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o posebnim oblicima pomoći (25. srpnja 2024.), Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o posebnim oblicima pomoći (11. prosinca 2025.), Odluka o pravu na godišnju novčanu pomoć starijim osobama, Odluka o komunalnoj naknadi)

Prikazani podaci ukazuju na kontinuirani rast proračunskih izdvajanja i širenje opsega usluga namijenjenih starijim mještanima. Analiza trendova potvrđuje da Općina Viškovo aktivno prilagođava svoje mjere realnim potrebama zajednice, s posebnim naglaskom na očuvanje dostojanstva i neovisnosti treće životne dobi.

Najznačajniji kvantitativni skok zabilježen je u **programu gerontodomaćica** ("Ruke pomažu"), gdje su sredstva s početnih 32.808,11 € u 2022. godini narasla na 111.129,84 € u 2025. godini. Ovo povećanje od gotovo 240% predstavlja snažan iskorak u izvaninstitucionalnoj skrbi i potvrđuje strateško opredjeljenje Općine da starijim osobama omogući što duži boravak u vlastitom domu.

Uvođenje i snažno **financiranje prijevoza onkoloških pacijenata** u 2025. godini (10.950,00 €) te kontinuirani **rast subvencija za javni prijevoz** (porast od 73% u odnosu na 2022.) pokazuju visoku razinu osjetljivosti prema najranjivijim skupinama bolesnih i teže pokretnih osoba u kontekstu mobilnosti i zdravstvene podrške.

Kroz sustavno **povećanje naknada za troškove stanovanja i komunalne usluge**, Općina je uspješno amortizirala rast cijena energenata i režija, pružajući izravnu financijsku sigurnost kućanstvima s niskim prihodima.

Značajan **rast sredstava za božićno-novogodišnje poklon bonove** (porast sa 18.581,19 € na 31.654,00 €) svjedoči o širenju obuhvata korisnika i želji da se u blagdansko vrijeme obuhvati što veći broj starijih sugrađana.

Opisani podaci potvrđuju da socijalni program Općine Viškovo evoluirao. Dok tradicionalni oblici pomoći (poput godišnjih naknada) zadržavaju stabilnost, fokus se vidljivo pomiče prema uslugama podrške u kući i (specijaliziranom) prijevozu, što predstavlja suvremeni standard socijalne politike usmjerene na kvalitetu života u starosti.

Ciljani programi usmjereni isključivo prema starijoj populaciji financiraju se putem javnog poziva za financiranje javnih potreba iz ostalih društvenih područja Općine Viškovo, primarno kroz financiranje programa Udruge umirovljenika Viškovo.

U nastavku je pregled programa kao i dodijeljena sredstava za iste temeljem javnih poziva od 2022. do 2025. godine u visini od 36.334,29 eura proračunskih sredstava:

Godina	Naziv programa	Iznos financijske podrške
2022.	Medicinske vježbe za prevenciju osteoporozе	1.990,84 EUR
	I mi se volimo družiti	1.990,84 EUR
	Obilježavanje međunarodnog dana starijih osoba	1.858,12 EUR
	UKUPNO	5.839,80 EUR
2023.	Medicinske vježbe za prevenciju osteoporozе	1.990,84 EUR
	I mi se volimo družiti	1.990,84 EUR
	Obilježavanje međunarodnog dana starijih osoba	1.990,84 EUR
	Božićno novogodišnje druženje i posjet starijih osoba	1.327,23 EUR
	UKUPNO	7.299,75 EUR
2024.	Medicinske vježbe za prevenciju osteoporozе	1.990,84 EUR
	I mi se volimo družiti	1.990,84 EUR
	Obilježavanje međunarodnog dana starijih osoba	1.990,84 EUR
	Božićno novogodišnje druženje i posjet teško bolesnih osoba	1.322,22 EUR
	Kreativne radionice za osobe treće dobi	1.750,00 EUR
	Plesne radionice za osobe treće životne dobi	1.750,00 EUR
	UKUPNO	7.299,75 EUR
2025.	Medicinske vježbe za sprječavanje osteoporozе	1.990,00 EUR
	I mi se volimo družiti	1.990,00 EUR
	Zlatno doba života	1.100,00 EUR
	Kreativna radionica za osobe treće životne dobi	1.990,00 EUR
	Radionice informatike za osobe treće životne dobi	1.990,00 EUR
	Međunarodni dan starijih osoba	1.990,00 EUR
	Božićno i novogodišnje druženje	1.350,00 EUR
	UKUPNO	12.400,00 EUR

Osim sredstava za udruhu koja okuplja umirovljenike, putem javnog poziva **financira se i rad udruha koje okupljaju stariju populaciju** mještana poput:

Općinska organizacija Crvenog križa - Viškovo
 Udruge antifašističkih boraca i antifašista Općine Viškovo
 Boćarski klub "Halubjan"

Boćarski klub Marinići 1999
Kiparska udruga "Mato Tijardović Viškovo".

Sukladno Registru udruga, na području Općine Viškovo do veljače 2026. godine ukupno je registrirano 82 aktivnih udruga. Iako veći broj udruga provodi programe u koje se mogu uključiti i osobe starije životne dobi, njih svega 5 u svom radu ciljano obuhvaća stariju populaciju građana kao jednu od ciljnih skupina.

Iako formalno nije udruga, „Čitateljska radionica 54+“ u okviru Javne ustanove Narodna knjižnica i čitaonica Halubajska zora aktivno okuplja osobe starije od 54 godine.

Zdravstvena zaštita i povezane usluge

Općina Viškovo ima Zdravstvenu stanicu Viškovo, privatnu ambulantu opće prakse i tri ljekarne te Centar primarne zdravstvene zaštite Pehlin - Marinići.

Dostupne usluge primarne zdravstvene zaštite, ljekarne i ostala infrastruktura nužna za standard u svrhu zdravstvene zaštite na području Općine s osnovnim informacijama i kontakt podacima nalaze se na mrežnoj stranici Općine Viškovo i Turističke zajednice općine Viškovo.

Socijalna skrb i zaštita

Jedan od temeljnih stupova socijalne politike Općine Viškovo je osiguravanje dostojanstvenog starenja u vlastitom domu. Kroz sinergiju EU projekata i vlastitih proračunskih sredstava, Općina je razvila sveobuhvatan sustav koji obuhvaća fizičku pomoć, socijalnu integraciju i tehničku podršku kroz medicinska pomagala.

Izravna pomoć u kući (projekt "Ruke pomažu – faza 3")

Trenutačno najznačajniji oblik podrške provodi se kroz treću fazu projekta "Ruke pomažu", za koju je Općini odobreno 540.000,00 eura bespovratnih sredstava iz Europskog socijalnog fonda za razdoblje provedbe srpanj 2024. – siječanj 2027.

Usluga uključuje šest gerontodomaćica koje svakodnevno brinu o korisnicima kroz dostavu lijekova i namirnica, pripremu obroka, održavanje čistoće stambenog prostora te pomoć u socijalnoj integraciji. Korisnici na mjesečnoj razini dobivaju pakete kućansko-higijenskih potrepština.

Posudionica medicinske opreme (tehnička podrška nepokretnim osobama)

Već gotovo 20 godina Općina Viškovo osigurava besplatno korištenje medicinskih i ortopedskih pomagala. Fond opreme, nabavljen kroz projekt „Dostojanstvena starost u vlastitom domu“, danas se kontinuirano obnavlja sredstvima Općine.

Dostupna oprema uključuje:

- elektromotorne krevete, bolničke i antidekubitalne madrace
- invalidska kolica i hodalice
- toaletna kolica i ostala pomagala za svladavanje svakodnevnih prepreka.

Usluga je dostupna svim mještanima s prebivalištem na području Općine (uključujući strance sa stalnim boravkom) pod sljedećim uvjetima:

1. Podnošenje zahtjeva (prema trenutnoj raspoloživosti opreme)
2. Medicinska preporuka (uz zahtjev je nužno priložiti pismenu preporuku patronažne sestre ili liječnika koja sadrži dijagnozu i vrstu potrebnog pomagala te potpisanu izjavu da korisnik i članovi kućanstva nisu pušači)
3. Trajanje (pomagala se daju na korištenje dok postoji potreba, uz obvezu dostave nove medicinske preporuke jednom godišnje).

Današnji standard socijalne zaštite koji obuhvaća cjelovit model deinstitutionalizacije, omogućujući mještanima sigurnost i stručnu brigu u najpoznatijem okruženju - njihovom domu, rezultat je dugogodišnjeg uspješnog povlačenja bespovratnih sredstava. Kroz program "Ruke pomažu - Zaželi" (Faze 1 i 2) uloženo je 425 tisuća eura, čime je uz skrb za 80-ak korisnika potaknuto i zapošljavanje teže zapošljivih žena. Projekt Udruge umirovljenika Viškovo osigurao je 256 tisuća eura za rad gerontodomaćica, ali i uvođenje besplatne pravne pomoći te psihosocijalne podrške, uz uređenje prostora same Udruge. Kroz projekt Urbana aglomeracija Rijeka postavljen je temelj moderne posudionice medicinske opreme kakvu mještani danas koriste.

Razdoblje	Naziv projekta	Broj korisnika	Ključne usluge
2019. – 2023.	"Ruke pomažu – Zaželi" (Faza 1 i 2)	80 korisnika	Pomoć u kući, dostava lijekova i namirnica
2021. – 2023.	Udruga umirovljenika Viškovo (EU projekt)	74 korisnika	Pomoć u kući (6 gerontodomaćica), pravna i psihosocijalna pomoć
2021. – 2023.	"Dostojanstvena starost" (UA Rijeka)	22 korisnika	Pomoć u kući (2 gerontodomaćice) i posudba opreme
2023. – 2024.	Sufinanciranje komunalnih usluga	170 – 183 korisnika	Izravne financijske olakšice za troškove stanovanja
2024. – 2027.	"Ruke pomažu – Faza 3" (u tijeku)	36 korisnika	Intenzivna skrb (6 gerontodomaćica, svaka za 6 korisnika)

Na području Općine, djeluju četiri ustanove za smještaj, brigu i skrb starijih i nemoćnih osoba u privatnom vlasništvu, jedan dom za starije i nemoćne i tri obiteljska doma.

Također, registriran je jedan subjekt koji pruža usluge privatnog udomiteljstva, a ovaj model skrbi za starije i nemoćne provodi se putem modela privatnog udomiteljstva koje se realizira pod nadzorom nadležnog Centra za socijalnu skrb.

1.5. Ulaganje proračunskih sredstava u stariju populaciju

U svrhu osiguravanja financijskih sredstava za javne potrebe u području socijale, zdravstvene i obiteljske skrbi (sportu, rekreaciji i tehničkoj kulturi), sukladno Obrazloženju proračuna Općine Viškovo za 2026. godinu i projekcija za 2027. i 2028. godinu, planirana su sljedeća sredstva usmjerena na ciljane programe i usluge osobama starije životne dobi:

- Naknade građanima i kućanstvima iz proračuna planirane su za subvencije vezane uz predškolski odgoj i brigu o djeci, obrazovanje i u tome za produženi boravak i nabavu radnih bilježnica i sličnog obrazovnog materijala za osnovnoškolce, za razne **naknade starijim osobama** koje uključuju i godišnju novčanu pomoć osobama starijim od 65 godina, za razne socijalne i zdravstvene potrebe građana.

U 2026. godini **za godišnje novčane pomoći starijim osobama** osigurana su novčana sredstva u iznosu od 242.000,00 EUR, **za financiranje besplatnog javnog prijevoza osobama starijim od 65 godina**, osigurana su novčana sredstva u iznosu od 256.000,00 EUR dok je za smještaj u ustanovama za starije osobe predviđeno izdvajanje u iznosu od 700,00 EUR. Sukladno Odluci o socijalnoj skrbi, za prijevoz osoba starijih od 65 godina predviđena su sredstva u iznosu od 34.000,00 EUR (povlaštene i socijalne karte), što ukupno čini iznos od 532.700,00 EUR.

Projekcijama za 2027. i 2028. godinu, za navedena prava planirana su također sredstva u iznosu od 532.700,00 EUR.

- U 2026. godini **donacije udrugama i drugim neprofitnim subjektima i građanima u području kulture, sporta, socijalne i zdravstvene skrbi, protupožarne zaštite, gospodarske i turističke djelatnosti i ostalih društvenih djelatnosti i drugih potreba** planirane su u iznosu od ukupno 1.223.930,00 EUR. U projekcijama za 2027. godinu ovi su rashodi planirani u iznosu od ukupno 1.214.300,00 EUR te u 2028. godini u iznosu od ukupno 1.230.300,00 EUR.
- Kroz **pomoći obiteljima i kućanstvima za stanovanje** planirani su rashodi vezani uz naknade građanima za troškove električne energije, komunalne naknade, komunalnih usluga (vode i odvoza kućnog otpada), stanarine i pričuve i to u sljedećim iznosima po godinama:
 - 2026. godina 43.000 EUR
 - 2027. godina 43.000 EUR
 - 2028. godina 43.000 EUR
- Za aktivnosti zdravstvene zaštite građana pod koje između ostalih spada sufinanciranje programa Crvenog križa i udruga čiji programi poboljšavaju zdravstvenu zaštitu mještana Općine, kao i rashodi vezani uz **javno zdravstvenu zaštitu mještana** i djece, **edukacije, tribine i savjetovanja** mještana, djece, nastavnika i zdravstvenih djelatnika, te rashodi vezani uz nabavku i tekuće održavanje opreme kao i povremeni prijevoz osoba s invaliditetom te rashodi vezani za preventivne preglede mještana, planirana su sljedeće sredstva:
 - 2026. godina 139.200 EUR
 - 2027. godina 125.600 EUR
 - 2028. godina 125.600 EUR
- U 2025. godini, na temelju sklopljenog ugovora s Primorsko – goranskom županijom, započelo je sufinanciranje **prijevoza onkoloških bolesnika na terapiju** za što su osigurana sredstva:

- 2026. godina 12.000,00 EUR
 - 2027. godina 12.000,00 EUR
 - 2028. godina 12.000,00 EUR
- Kroz EU projekt „Ruke pomažu – faza 3“ osigurava se **usluga gerontodomaćica za osobe starije od 65 godina i osobe s invaliditetom** koje im pomažu u dostavi namirnica i lijekova, nabavci kućansko-higijenskih potrepština, pripremi obroka, održavanju čistoće prostora, brizi o higijeni, ali i u socijalnoj integraciji. Za korisnike su osigurani i paketi kućansko-higijenskih potrepština na mjesečnoj razini. Za realizaciju ovih aktivnosti planirana su sljedeće sredstva:
- 2026. godina 231.000 EUR
 - 2027. godina 37.000 EUR

* Zbog završetka projekta u ožujku 2027. godine, za 2027. godinu planirana su manja financijska sredstva odnosno u 2028. godini nisu planirana sredstva.

- Za **sufinanciranje programa i projekata udruga i ustanova iz područja kulture** planirana su sljedeća sredstva:
- 2026. godina 93.800 EUR
 - 2027. godina 93.800 EUR
 - 2028. godina 93.800 EUR
- Za **sufinanciranje programa i projekata Udrugama za starije osobe** planirana su sljedeća sredstva:
- 2026. godina 17.400,00 EUR
 - 2027. godina 12.400,00 EUR
 - 2028. godina 12.400,00 EUR.

2. Prioriteti i specifični ciljevi Programa za starije

Obzirom na provedene analize, mapirani su i definirani prioriteti i specifični ciljevi kao i područja djelovanja te u okviru istih definirane ciljane mjere i aktivnosti koje obuhvaćaju niz aspekata u svrhu dugoročnog doprinosa kvaliteti života, očuvanju zdravlja, funkcionalnosti i društvenoj uključenosti osoba starije životne dobi Općine Viškovo.

Prioritet 1: Unapređenje socijalne sigurnosti i dostupnosti usluga za starije osobe

Specifični ciljevi:

- 1.1. Osigurati kontinuiranu primjenu i dostupnost prava iz sustava lokalne socijalne skrbi za sve starije osobe
- 1.2. Omogućiti pristupačan javni prijevoz i mobilnost osobama starijim od 65 godina radi ravnopravnog sudjelovanja u društvu
- 1.3. Osigurati infrastrukturne i programske uvjete za dostupnost dnevnih boravaka i boravišnih usluga u zajednici
- 1.4. Unaprijediti mogućnosti smještaja za starije osobe kroz razvoj novih kapaciteta i oblika skrbi
- 1.5. Podržati sustavnu deinstitutionalizaciju osoba starije životne dobi (kroz podršku gerontodomaćica i posudionice medicinske opreme)
- 1.6. Osigurati uslugu dostave toplog obroka osobama starije životne dobi u potrebi
- 1.7. Povećati informiranost starijih osoba o njihovim pravima i dostupnim oblicima podrške putem savjetodavnih i komunikacijskih kanala

Prioritet 2: Promicanje zdravlja i očuvanje funkcionalne sposobnosti starijih osoba

Specifični ciljevi:

- 2.1. Osnažiti preventivne zdravstvene mjere radi ranog otkrivanja i sprječavanja kroničnih i malignih bolesti kod starijih osoba
- 2.2. Poticati redovitu fizičku aktivnost, rekreaciju i sport kao način očuvanja kondicije i prevencije fizičkog propadanja
- 2.3. Unaprijediti pristup psihološkoj podršci i mjerama za očuvanje mentalnog zdravlja starijih osoba

Prioritet 3: Aktivno starenje, međugeneracijska solidarnost i društvena uključenost

Specifični ciljevi:

- 3.1. Razvijati društvene i kulturne programe koji potiču sudjelovanje starijih osoba u životu zajednice
- 3.2. Poticati volonterski angažman starijih osoba u svrhu jačanja osjećaja korisnosti i međugeneracijske solidarnosti
- 3.3. Osigurati pristup cjeloživotnom učenju kako bi starije osobe imale priliku za osobni razvoj i digitalno uključivanje
- 3.4. Promicati pozitivnu sliku starenja kroz javne kampanje, manifestacije i medijsku prisutnost
- 3.5. Razvijati i podržavati društvene prostore i klubove za starije kao centre za okupljanje, edukaciju i međusobnu podršku

3. Područja djelovanja, mjere, aktivnosti i indikatori

Obzirom na definirane prioritete i specifične ciljeve, tijekom razdoblja primjene ove Strategije, razvijene su mjere i aktivnosti za osobe starije životne dobi kroz tri područja djelovanja:

1. Socijalna skrb, zaštita i podrška

Mjera 1.1. Osiguravanje prava i usluga na temelju odluka kojima su regulirana prava socijalne skrbi, posebni oblici pomoći i druga novčana prava.

Mjera 1.2. Omogućavanje uvjeta za javnu međugradsku i mobilnost između naselja unutar Općine za osobe starije od 65 godina na temelju odluka kojima su regulirana prava socijalne skrbi, posebni oblici pomoći i druga novčana prava.

Mjera 1.3. Osiguravanje dnevnog boravka za starije osobe na temelju odluka kojima su regulirana prava socijalne skrbi, posebni oblici pomoći i druga novčana prava.

Mjera 1.4. Osiguravanje smještajnih kapaciteta za osobe starije životne dobi na temelju odluka kojima su regulirana prava socijalne skrbi, posebni oblici pomoći i druga novčana prava.

Mjera 1.5. Pružanje sustavne podrške deinstitucionalizaciji osoba starije životne dobi (kroz uslugu gerontodomaćica i posudionice medicinske opreme)

Mjera 1.6. Osiguravanje usluge dostave toplog obroka osobama starije životne dobi u potrebi

Mjera 1.7. Informiranje i savjetovanje osoba starije životne dobi o pravima i dostupnim uslugama putem savjetodavnih i komunikacijskih kanala

2. Zaštita zdravlja

Mjera 2.1. Provođenje programa preventivne zdravstvene zaštite

Mjera 2.2. Razvoj integriranih zdravstvenih, sportskih i rekreativnih programa za očuvanje fizičke i funkcionalne sposobnosti starijih osoba

Mjera 2.3. Razvoj podrške za očuvanje i jačanje mentalnog zdravlja starijih osoba

3. Aktivno starenje i sudjelovanje u zajednici

Mjera 3.1. Razvoj programa za društveno uključivanje starijih osoba

Mjera 3.2. Poticanje volontiranja i aktivnog doprinosa zajednici kroz civilno društvo

Mjera 3.3. Osiguravanje cjeloživotnog učenja za starije osobe

Mjera 3.4. Promocija aktivnog starenja kroz javne kampanje i manifestacije

Mjera 3.5. Poticanje osnivanja i rada društvenih prostora za starije - dnevni boravak za starije osobe

U nastavku su navedene mjere razrađene na način da su popisane aktivnosti, (su)nositelji aktivnosti, indikatori uspješnosti kao i rok za provedbu te financiranja za osiguravanje potrebnih sredstava za provedbu svake od popisanih mjera.

1. Socijalna skrb, zaštita i podrška

Mjera 1.1. Osiguravanje prava i usluga na temelju odluka socijalnog karaktera

Opis mjere:

Mjera je usmjerena na dosljednu provedbu i kontinuirano unapređenje ostvarivanja prava i usluga definiranih Odlukom o socijalnoj skrbi Općine Viškovo („Službene novine Općine Viškovo“ broj 17/23 i 24/24). Cilj je osigurati dostupnu, učinkovitu i pravovremenu pomoć starijim osobama koje su u potrebi, kroz ostvarivanje prava na novčane potpore, temeljem Odluke o pravu na godišnju novčanu pomoć starijim osobama, pomoć u kući i druge oblike socijalne podrške temeljem Odluke o posebnim oblicima pomoći. Mjera uključuje i prilagodbu postojećih socijalnih usluga u skladu s promjenama demografskih i socio-ekonomskih potreba korisnika.

Ciljevi mjere:

- osigurati kontinuiranu dostupnost propisanih prava i socijalnih usluga za starije osobe
- povećati učinkovitost i ažurnost u isplati i dodjeli socijalnih potpora i usluga
- pratiti i prilagođavati Odluku o socijalnoj skrbi sukladno stvarnim potrebama u zajednici i životnom standardu

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Općina Viškovo, Hrvatski zavod za socijalni rad - područni ured Rijeka, pružatelji usluga pomoći u kući, domovi za starije i obiteljski domovi, udruge i organizacije civilnog društva u području socijalne skrbi, zdravstvene ustanove (radi koordinacije u slučajevima zdravstveno-socijalnih potreba), Primorsko-goranska županija

Aktivnosti:

- redovita isplata prava na temelju Odluke o socijalnoj skrbi Općine Viškovo umirovljenicima i osobama starije životne dobi i to:
 - naknada za troškove stanovanja
 - pomoć za troškove javnog prijevoza
 - pomoć za prijevoz osoba s invaliditetom
 - sufinanciranje troškova za pomoć i njegu
 - pomoć za podmirenje troškova električne energije
 - oslobođenje od plaćanja komunalne naknade i djelomično oslobođenje komunalne naknade
 - sufinanciranje troškova komunalnih usluga
 - oslobođenje od plaćanja troškova pričuve
 - pomoć za pogrebne troškove

- redovita isplata drugih prava i pomoći starijim osobama na temelju drugih odluka i pravilnika Općine Viškovo i to:
 - godišnja novčana pomoć starijim osobama, temeljem Odluke o pravu na godišnju novčanu pomoć starijim osobama („Službene novine Općine Viškovo“ broj 20/25) (provodi se od 1. siječnja 2026. godine, prethodnih 35,00 eura poklon bona zamijenjeno je fiksnim novčanim iznosom od 50,00 eura koji se isplaćuje tijekom prosinca. Osim fiksnog iznosa, isplaćuje se i varijabilni dio, tijekom ožujka/travnja/svibnja (ovisno o datumu podnošenja zahtjeva), osobama koje ispunjavaju uvjete propisane Odlukom)
 - prijevoz onkoloških pacijenata na terapiju, na temelju Ugovora o sufinanciranju prijevoza onkoloških pacijenata na terapiju sklopljenog s Primorsko-goranskom županijom
 - prigodni poklon za najstarijeg mještanina/mještanku, temeljem Odluke o posebnim oblicima pomoći („Službene novine Općine Viškovo“ broj: 4/22, 18/22, 15/24, 5/25 i 21/25)
 - usluge gerontodomaćica temeljem projekta sufinanciranog iz Europskog socijalnog fonda „Ruke pomažu-faza 3“
 - posudba medicinske opreme, temeljem Pravilnika uvjetima i načinu privremenog korištenja medicinskih pomagala u vlasništvu Općine Viškovo („Službene novine Općine Viškovo“ broj 15/25)
 - poklon bonovi Crvenog križa
- revizija i ažuriranje odluka i drugih općih akata kojima se reguliraju prava i pomoći starijih na temelju praćenja potreba korisnika i lokalnih kapaciteta
- organizacija i pružanje socijalnih usluga u kući (npr. pomoć u kućanstvu, dostava obroka, osobna njega)
- suradnja sa zavodima za socijalni rad, udrugama i zdravstvenim sustavom u provedbi preventivnih pregleda i drugih usluga

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

- broj korisnika pojedinog prava na temelju odluka i drugih općih akata kojima se reguliraju prava i pomoći starijih
- broj novih korisnika prava u tekućoj godini
- broj ažuriranja/izmjena i dopuna općih akata i prilagodbi odluka temeljem potreba korisnika

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, Hrvatski zavod za socijalni rad - područni ured Rijeka, pružatelji usluga pomoći u kući, domovi za starije i obiteljski domovi, udruge i organizacije civilnog društva u području socijalne skrbi, zdravstvene ustanove (radi koordinacije u slučajevima zdravstveno-socijalnih potreba)

Mjera 1.2. Omogućavanje uvjeta za javnu međugradsku i mobilnost između naselja unutar Općine za osobe starije od 65 godina na temelju odluka socijalnog karaktera

Opis mjere:

Mjera je usmjerena na poboljšanje dostupnosti javnog prijevoza i drugih oblika mobilnosti za osobe starije od 65 godina radi lakšeg pristupa zdravstvenim, socijalnim, administrativnim i drugim uslugama, kao i radi očuvanja njihove samostalnosti i socijalne uključenosti. Fokus je na nastavku financiranja besplatnog prijevoza za osobe starije od 65 godina, a koji se provodi od 1. siječnja 2026. godine, te na organizaciji prijevoza unutar općine te međugradske povezanosti, posebno za starije osobe koje žive u udaljenim, slabo povezanim ili ruralnim naseljima Općine Viškovo, sukladno Odluci o posebnim oblicima pomoći.

Ciljevi mjere:

- osigurati fizičku dostupnost ključnih usluga osobama starije životne dobi
- smanjiti socijalnu izolaciju i povećati mobilnost starijih osoba
- osigurati nastavak financiranja besplatnog prijevoza starijima od 65 godina
- uspostaviti pravedan i održiv model organiziranog prijevoza
- promicati aktivno i dostojanstveno starenje kroz slobodno kretanje.

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Općina Viškovo, prijevozničke tvrtke i obrti (javni i privatni sektor), udruga umirovljenika i organizacije aktivne u području socijalne zaštite, domovi zdravlja i domovi za starije osobe, volonterske i karitativne organizacije koje mogu pružati prijevoz na poziv

Aktivnosti:

- nastavak financiranja troškova javnog prijevoza za osobe starije od 65 godina
- organizacija posebnih prijevoznih linija (npr. minibus) za povezivanje udaljenih naselja s administrativnim, zdravstvenim i trgovačkim središtem Općine
- uvođenje usluge prijevoza na poziv (tzv. „socijalni prijevoz“) za korisnike slabije pokretljivosti
- suradnja s javnim i privatnim prijevoznicima radi prilagodbe voznih redova i cijena potrebama starije populacije

Rok: do 2030. godine

Pokazatelji uspješnosti:

- broj starijih osoba koje koriste besplatni prijevoz
- broj starijih osoba koje koriste organizirani prijevoz
- broj uspostavljenih linija ili prijevoznih usluga unutar općine i prema drugim gradovima
- stopa zadovoljstva korisnika dostupnošću prijevoza
- broj naselja obuhvaćenih organiziranim oblikom prijevoza za starije
- smanjenje broja izoliranih i teško pokretnih korisnika bez pristupa uslugama

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo

Mjera 1.3. Osiguravanje dnevnog boravka za starije osobe na temelju odluka socijalnog karaktera

Opis mjere:

Mjera je usmjerena na razvoj i dostupnost usluge dnevnog boravka za starije osobe, s ciljem očuvanja njihove samostalnosti, sprječavanja institucionalizacije te jačanja socijalne uključenosti, sukladno Odluci o posebnim oblicima pomoći. Dnevni boravci omogućuju korisnicima organizirani boravak tijekom dana, uključujući prehranu, pomoć u osnovnim aktivnostima, zdravstveno-socijalnu podršku, rekreacijske i društvene sadržaje.

Ciljevi mjere:

- Omogućiti dostupnost dnevnog boravka starijim osobama na području Općine
- unaprijediti kvalitetu života osoba starije životne dobi kroz strukturirane dnevne aktivnosti i socijalnu podršku
- odgoditi ili spriječiti institucionalizaciju korisnika pružanjem podrške u zajednici
- pružiti podršku obiteljima i neformalnim skrbnicima starijih osoba

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Općina Viškovo, domovi za starije osobe, obiteljski domovi, udruge aktivne u području socijalne zaštite i skrbi, ustanove socijalne skrbi, udruge i centri za pomoć u zajednici, vjerske, kulturne i volonterske organizacije, obiteljski liječnici i patronažne sestre, privatni donatori i zaklade (za opremanje prostora ili programe)

Aktivnosti:

- uspostava novih prostora za dnevni boravak u vlasništvu Općine i u suradnji s lokalnim dionicima
- adaptacija postojećih objekata za potrebe boravka (pristupačnost, sigurnost, oprema)
- organizacija dnevnih aktivnosti: prehrana, društvene igre, kreativne radionice, grupna tjelovježba, psiho-socijalna podrška
- angažman stručnog osoblja (socijalni radnici, njegovatelji, terapeuti) i volontera
- promocija i informiranje o dostupnosti boravka u lokalnoj zajednici.

Rok: do 2030. godine

Pokazatelji uspješnosti:

- broj otvorenih i funkcionalnih dnevnih boravaka
- broj korisnika uključenih u programe boravka
- broj dana korištenja boravka po korisniku
- stopa zadovoljstva korisnika i njihovih obitelji
- smanjenje broja starijih osoba upućenih na institucionalnu skrb zbog nedostatka dnevne podrške

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo

Mjera 1.4. Osiguravanje smještajnih kapaciteta za osobe starije životne dobi na temelju odluka socijalnog karaktera

Opis mjere:

Cilj mjere je povećati dostupnost i kapacitet smještaja za starije osobe u skladu s demografskim trendovima i rastućim potrebama korisnika, uz poseban naglasak na kvalitetu, dostupnost i prilagođenost različitim stupnjevima funkcionalne sposobnosti i socijalne potrebe. Mjera uključuje širenje mreže domova za starije, razvoj alternativnih oblika smještaja (obiteljski domovi, stanovanje uz podršku) te ulaganje u obnovu i modernizaciju postojećih kapaciteta.

Ciljevi mjere:

- povećati broj dostupnih smještajnih jedinica za starije osobe u skladu s lokalnim i regionalnim potrebama
- osigurati kvalitetne uvjete smještaja, njege i skrbi u skladu s propisanim standardima
- razviti raznolike modele smještaja koji omogućuju korisnicima izbor u skladu s vlastitim potrebama i financijskim mogućnostima
- poticati decentralizirani i pristupačni smještaj bliže zajednici korisnika drugih pružatelja usluga.

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Općina Viškovo, privatni domovi, privatni sektor, privatni domovi za starije osobe, obiteljski domovi i druge ustanove socijalne skrbi, Primorsko-goranska županija, okolne jedinice lokalne samouprave, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, organizacije civilnog društva aktivne u području skrbi za starije osobe, investitori u društveno odgovorno stanovanje i socijalnu infrastrukturu

Aktivnosti:

- podupirati razvoj obiteljskih domova, stanovanja uz podršku i drugih oblika deinstitutionalizirane skrbi
- sufinancirati dnevni smještaj u dnevnom boravku doma za starije i nemoćne osobe u tuđoj nadležnosti
- omogućiti mjere potpore za poduzetnike u svrhu osnivanja domova za starije i obiteljskih domova
- osnovati, izgraditi i/ili dograditi dom za starije osobe u svrhu privremenog i trajnog smještaja osoba starije životne dobi kroz strateška partnerstva
- povezivati lokalne samouprave, privatni i civilni sektora radi sufinanciranja i zajedničkog upravljanja smještajnim resursima

Rok: kontinuirano; do 2030.

Pokazatelji uspješnosti:

- broj korisnika sufinanciranja dnevnog smještaja u dnevnom boravku doma za starije i nemoćne osobe

- broj odobrenih potpora poduzetnicima u svrhu osnivanja domova za starije i obiteljskih domova
- broj korisnika smještenih u alternativne oblike skrbi (obiteljski domovi, stanovanje uz podršku)
- broj novoizgrađenih ili proširenih smještajnih kapaciteta
- broj obnovljenih i moderniziranih postojećih objekata.

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, sredstva Primorsko-goranske županije, EU fondovi

Mjera 1.5: Pružanje sustavne podrške deinstitucionalizaciji osoba starije životne dobi (kroz uslugu gerontodomaćica i posudionice medicinske opreme)

Opis mjere:

Svrha ove mjere je omogućiti starijim osobama i osobama s invaliditetom što duži i kvalitetniji boravak u vlastitom domu, smanjujući potrebu za institucionalnim smještajem. Mjera objedinjuje izravnu ljudsku potporu kroz rad gerontodomaćica (pomoć u kući, socijalna integracija) te tehničku potporu kroz osiguravanje besplatnih medicinskih i ortopedskih pomagala. Fokus je na kontinuiranom osiguravanju sredstava iz EU fondova i proračuna kako bi usluge ostale besplatne i dostupne najranjivijim mještanima.

Ciljevi mjere:

- osigurati kontinuitet usluge pomoći u kući kroz zapošljavanje gerontodomaćica
- povećati kvalitetu života i samostalnost korisnika kroz obavljanje svakodnevnih životnih aktivnosti (dostava lijekova, hrane, održavanje kućanstva)
- smanjiti socijalnu izolaciju i usamljenost starijih osoba kroz redovite posjete i druženje
- osigurati besplatnu dostupnost kreveta, kolica i ostalih pomagala za privremeno ili trajno nepokretne mještane
- potaknuti zapošljavanje teže zapošljivih skupina žena na poslovima pružanja skrbi.

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Općina Viškovo, Udruga umirovljenika Viškovo, Gradsko društvo Crvenog križa, Općina Klana (partner na projektima) i druge susjedne jedinice lokalne samouprave, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za socijalni rad, patronažne službe i liječnici obiteljske medicine, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (ESF+ fondovi).

Aktivnosti:

- osigurati nabavu, održavanje medicinske opreme (elektromotorni kreveti, madraci, kolica) u sklopu posudionice
- provoditi mjesečnu podjelu paketa kućanskih i higijenskih potrepština za krajnje korisnike usluge pomoći u kući
- educirati pružatelje usluga (gerontodomaćice) za specifične potrebe starijih osoba
- informirati mještane o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na posudbu opreme i usluge pomoći u kući kroz promotivne aktivnosti
- kontinuirano prijavljivati i provoditi projekte unutar programa „Zaželi“ i sličnih EU natječaja za financiranje gerontodomaćica.

Rok: kontinuirano; do 2030.

Pokazatelji uspješnosti:

- broj zaposlenih gerontodomaćica
- broj krajnjih korisnika kojima je pružena usluga pomoći i podrške u kući
- broj izdanih (posuđenih) medicinskih i ortopedskih pomagala godišnje
- broj servisiranih pomagala u okviru posudionice
- broj podijeljenih paketa higijenskih potrepština korisnicima
- iznos povučenih bespovratnih sredstava (EU i nacionalni izvori) za usluge deinstitucionalizacije.

Izvori financiranja: sredstva Europskog socijalnog fonda plus (ESF+), Državni proračun RH, sredstva planirana proračunom Općine Viškovo.

Mjera 1.6: Osiguravanje usluge dostave toplog obroka osobama starije životne dobi u potrebi

Opis mjere:

Ova mjera usmjerena je na starije sugrađane koji zbog narušenog zdravlja, smanjene pokretljivosti ili socijalne izolacije nisu u mogućnosti samostalno pripremati obroke. Sustavna dostava toplih obroka („obrok u kući“) ključna je za prevenciju pothranjenosti i pogoršanja zdravstvenog stanja. Mjera uključuje organizaciju pripreme i svakodnevnu distribuciju nutritivno prilagođenih obroka na kućne adrese korisnika, uz uvažavanje njihovih zdravstvenih specifičnosti (dijetalna prehrana).

Ciljevi mjere:

- osigurati barem jedan topli nutritivno izbalansiran obrok dnevno za najugroženije starije mještane
- smanjiti rizik od prerane institucionalizacije korisnika pružanjem osnovne egzistencijalne podrške u njihovu domu
- pratiti opće stanje korisnika kroz svakodnevni kontakt s osobama koje vrše dostavu (rani sustav detekcije potreba)
- osigurati subvencioniranje troškova obroka za osobe s niskim prihodima u skladu s odlukama o socijalnoj skrbi.

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Općina Viškovo, Gradsko društvo Crvenog križa, licencirani pružatelji usluga pripreme i dostave hrane (catering, restorani, ustanove), Udruga umirovljenika Viškovo, Hrvatski zavod za socijalni rad, patronažne službe, volonterske organizacije.

Aktivnosti:

- definirati kriterije i listu prioriteta za ostvarivanje prava na dostavu toplog obroka (prihodovni i zdravstveni cenzus)

- ugovoriti kvalitetnu pripremu obroka s vanjskim pružateljima usluga ili kroz suradnju s ustanovama socijalne skrbi u okruženju
- organizirati logističku mrežu za pravovremenu dostavu obroka na području općine
- kontinuirano sufinancirati cijenu obroka iz proračunskih sredstava kako bi usluga bila pristupačna korisnicima
- redovito provjeravati zadovoljstvo korisnika kvalitetom i vrstom hrane.

Rok: 2027. do 2030.

Pokazatelji uspješnosti:

- izrađeni kriteriji, usvojena Odluka i lista prioriteta za ostvarivanje prava na dostavu toplog obroka
- broj korisnika kojima se svakodnevno dostavlja topli obrok
- broj isporučenih obroka na godišnjoj razini
- postotak sufinanciranja cijene obroka od strane Općine
- broj uključenih partnera (pružatelja usluga pripreme i dostave)
- razina zadovoljstva korisnika uslugom (prema rezultatima godišnje ankete).

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, Primorsko-goranska županija, namjenska sredstva iz nacionalnog proračuna (pomoć za podmirenje troškova prehrane), potencijalna sredstva iz EU fondova (programi ublažavanja siromaštva).

Mjera 1.7. Informiranje i savjetovanje osoba starije životne dobi o pravima i dostupnim uslugama

Opis mjere:

Mjera je usmjerena na poboljšanje informiranosti osoba starije životne dobi o pravima iz sustava socijalne (i zdravstvene skrbi), dostupnim uslugama u zajednici, mogućnostima uključivanja u aktivnosti te postupcima za ostvarivanje prava i potpore. Cilj je osnažiti starije osobe da aktivno ostvaruju svoja prava, spriječiti njihovu isključenost zbog neinformiranosti i osigurati pristup točnim i razumljivim informacijama na njima prilagođen način.

Ciljevi mjere:

- unaprijediti informiranost starijih osoba o pravima koja im pripadaju
- povećati dostupnost i jasnoću informacija za osobe starije životne dobi
- poticati aktivno korištenje prava i usluga koje im pripadaju
- ojačati socijalnu uključenost kroz informiranje i savjetovanje.

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Općina Viškovo, udruga umirovljenika i organizacije civilnog društva aktivne u području skrbi za starije osobe, Hrvatski zavod za socijalni rad - područni ured Rijeka, mediji, volonterski centri i digitalne platforme za starije, Ured pravobranitelja i savjetodavna tijela za prava starijih osoba

Aktivnosti:

- redovito izdavanje informativnih brošura, letaka i vodiča s aktualnim pravima i uslugama (npr. mjesečni informator, info-letak)

- organizacija edukativnih tribina, prezentacija i radionica na temu prava i dostupnih oblika podrške
- suradnja s lokalnim medijima i društvenim mrežama za širenje dostupnih informacija
- terensko informiranje i savjetovanje za nepokretne i slabo pokretne starije osobe
- provesti ciljane informativne javne kampanje

Rok: kontinuirano; do 2030.

Pokazatelji uspješnosti:

- broj izrađenih i distribuiranih informativnih materijala
- broj korisnika koji su se obratili za informiranje i savjetovanje
- broj održanih informativno-edukativnih aktivnosti
- procjena razine informiranosti korisnika (prije i nakon aktivnosti)
- stopa zadovoljstva korisnika pruženim uslugama i razinom informiranosti
- stopa povećanog korištenja prava i usluga nakon informiranja

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, Ured pravobranitelja i savjetodavna tijela za prava starijih osoba, EU fondovi

2. Zaštita zdravlja

Mjera 2.1. Provođenje programa preventivne zdravstvene zaštite

Opis mjere:

Cilj mjere je sustavno unaprijediti preventivnu zdravstvenu skrb za starije osobe kroz redovite zdravstvene preglede, edukacije, rano otkrivanje kroničnih i malignih bolesti te poticanje zdravih životnih navika. Mjera uključuje organizaciju lokalno dostupnih zdravstveno-edukativnih aktivnosti u suradnji sa zdravstvenim ustanovama, udrugama i zajednicom.

Ciljevi mjere:

- povećati dostupnost, vrstu i broj preventivnih zdravstvenih usluga za osobe starije životne dobi
- pravovremeno otkriti i usporiti razvoj kroničnih i malignih bolesti povezanih sa starenjem
- smanjiti učestalost komplikacija zbog neliječenih ili kasno dijagnosticiranih stanja
- informirati starije osobe o važnosti redovitih pregleda i zdravih navika

Nositelj(i) i potencijalni partneri: domovi zdravlja i ordinacije obiteljske medicine, Nastavni zavod za javno zdravstvo, ljekarne, savjetovališta za starije osobe, Udruga umirovljenika, Crveni križ, udruge pacijenata, mobilni timovi zdravstvenih djelatnika

Aktivnosti:

- organizirati besplatne preventivne preglede (mjerenje tlaka, šećera, kolesterola, vida, sluha i dr.)
- provesti edukativne radionice o zdravoj prehrani, kretanju, upravljanju stresom i pravilnoj terapiji
- realizirati programe ranog otkrivanja demencije, dijabetesa, osteoporoze i drugih kroničnih stanja
- osigurati savjetovalište za pravilnu upotrebu lijekova (polifarmacija kod starijih osoba)
- provesti informativne kampanje među starijim mještanima kroz direktan rad u zajednici i putem digitalnih kanala

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

- broj provedenih preventivnih pregleda
- broj sudionika edukativnih aktivnosti
- broj detektiranih novih slučajeva kroničnih bolesti u ranom stadiju
- razina zadovoljstva korisnika i informiranosti o vlastitom zdravstvenom stanju

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, županijska, nacionalna i sredstva EU fondova

Mjera 2.2. Razvoj integriranih zdravstvenih, sportskih i rekreativnih programa za očuvanje fizičke i funkcionalne sposobnosti starijih osoba

Opis mjere: Ova mjera obuhvaća osmišljavanje i provedbu sveobuhvatnih programa koji povezuju zdravstvenu prevenciju, sportsku aktivnost i rekreativne sadržaje s ciljem očuvanja i poboljšanja fizičke sposobnosti, mobilnosti, ravnoteže i općeg fizičkog stanja starijih osoba. Fokus je na dostupnosti aktivnosti u zajednici, redovitosti provođenja te stručnom vođenju aktivnosti (fizioterapeuti, kineziolozi, medicinske sestre, treneri rekreacije).

Ciljevi mjere:

- unaprijediti fizičko zdravlje i prevenirati bolesti povezane s tjelesnom neaktivnošću u starijoj dobi
- smanjiti rizik od padova i ozljeda kod starijih osoba
- potaknuti redovito sudjelovanje u sportskim i rekreativnim aktivnostima
- povećati socijalnu uključenost kroz grupne aktivnosti i zajedničke vježbe

Nositelj(i) i potencijalni partneri: zdravstvene ustanove, udruge u području zdravstvene zaštite, sporta i rekreacije, sportski i rekreativni klubovi, Turistička zajednica Općine Viškovo, domovi zdravlja, Fakultet zdravstvenih studija

Aktivnosti:

- organizirati grupno vježbanje za starije (npr. lagane aerobne aktivnosti, nordijsko hodanje, gimnastika)
- provesti kineziterapijske radionice u suradnji sa zdravstvenim ustanovama
- uključiti starije osobe u sportsko-rekreativne sadržaje (sportskih) udruga i klubova

- organizirati edukacije o važnosti fizičke aktivnosti u prevenciji kroničnih bolesti
- omogućiti mobilne timove za fizikalnu terapiju i rekreativno vježbanje u kući za slabo pokretne starije osobe

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

- broj uključenih korisnika u programe
- broj provedenih edukacija i radionica
- broj uspostavljenih partnerstava s udrugama, ustanovama i klubovima
- povećanje broja fizički aktivnih starijih osoba u lokalnoj zajednici

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, županijska, nacionalna i sredstva EU fondova

Mjera 2.3. Razvoj podrške za očuvanje i jačanje mentalnog zdravlja starijih osoba

Opis mjere: Cilj mjere je razviti i provoditi sustavne aktivnosti za očuvanje psihološke dobrobiti starijih osoba, prevenciju depresije, anksioznosti, kognitivnog propadanja i osjećaja usamljenosti. Mjera obuhvaća razvoj psiho-socijalnih, edukativnih i terapijskih programa koji jačaju otpornost, potiču mentalnu aktivnost i podržavaju emocionalnu stabilnost u starijoj dobi.

Ciljevi mjere:

- povećati dostupnost i kvalitetu podrške za mentalno zdravlje starijih osoba
- smanjiti razinu usamljenosti, depresivnosti i socijalne izolacije
- ojačati kognitivne i emocionalne kapacitete starijih osoba
- promicati aktivno starenje i mentalnu uključenost kroz edukaciju, kreativnost i međuljudsku povezanost.

Nositelj(i) i potencijalni partneri: zdravstvene ustanove, Udruga umirovljenika, udruge u području zdravstvene zaštite, domovi zdravlja, domovi za starije, obiteljski domovi, Hrvatski zavod za socijalni rad - područni ured Rijeka, Nastavni zavod za javno zdravstvo, Fakultet zdravstvenih studija, psihološki centri i privatne prakse, ustanove i udruge u kulturi, organizatori volontiranja

Aktivnosti:

- organizirati grupna i individualna savjetovanja za starije osobe (psihološka pomoć i podrška)
- provesti radionice mentalne aktivacije (npr. memorijske vježbe, čitanje, igre za poticanje kognicije)
- organizirati edukacije o mentalnom zdravlju za starije i njihove obitelji/skrbnike
- organizirati grupne razgovore, kreativne radionice i susrete za međusobnu podršku
- poticati suradnju s udrugama, zdravstvenim i socijalnim ustanovama radi uvođenja mobilnih i dostupnih oblika podrške

Rok: 2026.-2030.

Pokazatelji uspješnosti:

- broj uključenih korisnika u aktivnosti podrške mentalnom zdravlju
- broj održanih radionica, savjetovanja i grupnih susreta
- broj uključenih stručnjaka (psihologa, socijalnih radnika, edukatora)
- samoprocjena korisnika o smanjenju osjećaja izolacije i poboljšanju emocionalnog stanja

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, županijska, nacionalna i sredstva EU fondova

3. Aktivno starenje i sudjelovanje u zajednici

Mjera 3.1. Razvoj programa za društveno uključivanje starijih osoba

Opis mjere:

Mjera je usmjerena na jačanje društvene uključenosti starijih osoba kroz razvoj i provedbu različitih aktivnosti koje potiču sudjelovanje u zajednici, međuljudsku povezanost, očuvanje identiteta i dostojanstva te prevenciju usamljenosti i socijalne izolacije. Programe je potrebno temeljiti na interesima, sposobnostima i iskustvima starijih osoba, uz aktivno uključivanje u planiranje i provedbu aktivnosti.

Ciljevi mjere:

- povećati socijalnu uključenost osoba starije životne dobi
- smanjiti rizik od socijalne izolacije i usamljenosti
- potaknuti međugeneracijsku solidarnost i prenošenje znanja
- omogućiti starijim osobama da aktivno sudjeluju u životu zajednice

Nositelj(i) i potencijalni partneri: udruga umirovljenika, centri za starije osobe, kulturne, obrazovne i sportske ustanove, organizacije civilnog društva i volonterski centri (volonteri), Općina Viškovo, Turistička zajednica Općine Viškovo, škole, vrtići, knjižnica i mladi, domovi za starije osobe i obiteljski domovi, pružatelji socijalnih usluga.

Aktivnosti:

- organizacija kreativnih, kulturnih, edukativnih radionica za starije osobe
- podrška osnivanju i radu klubova umirovljenika, centara za starije i dnevnih boravaka
- organizacija izleta, posjeta kulturnim ustanovama, tematskih druženja i manifestacija
- provedba međugeneracijskih projekata i suradnja sa školama, vrtićima i mladima
- aktivno uključivanje starijih osoba u planiranje lokalnih događanja i savjetodavna tijela
- poticanje amaterskog kulturnog stvaralaštva (zborovi, likovne grupe, dramske sekcije)

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

- broj provedenih aktivnosti i programa društvenog uključivanja
- broj korisnika uključenih u programe
- broj novo uspostavljenih ili osnaženih klubova/centara za starije
- broj održanih međugeneracijskih aktivnosti
- stopa zadovoljstva korisnika programima

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, županijska, nacionalna i sredstva EU fondova

Mjera 3.2. Poticanje volontiranja i aktivnog doprinosa zajednici kroz civilno društvo**Opis mjere:**

Mjera je usmjerena na poticanje i razvoj volonterskih aktivnosti starijih osoba kroz organizirano djelovanje unutar civilnog društva. Cilj je omogućiti osobama starije životne dobi da vlastitim znanjem, iskustvom i vremenom doprinose zajednici te zadrže osjećaj korisnosti, pripadnosti i identiteta. Mjera uključuje i jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za sustavno uključivanje starijih volontera.

Ciljevi mjere:

- povećati broj starijih osoba uključenih u volonterske aktivnosti
- jačati doprinos starijih osoba zajednici kroz strukturirane oblike volontiranja
- osnažiti organizacije civilnog društva za inkluzivno volontiranje
- promicati vrijednosti međugeneracijske solidarnosti i aktivnog starenja

Nositelj(i) i potencijalni partneri: udruga umirovljenika, organizacije civilnog društva i volonterski centri), kulturne, obrazovne i socijalne ustanove, Općina Viškovo, mjesni odbori, Turistička zajednica Općine Viškovo

Aktivnosti:

- organizacija volonterskih programa i zadataka prilagođenih starijim osobama (npr. pomoć drugim starijima, očuvanje kulturne baštine, edukacije, mentorstva, podrška u lokalnim događanjima)
- edukacije i osposobljavanje starijih osoba za volontiranje (prava volontera, organizacijske vještine, komunikacija)
- umrežavanje organizacija koje uključuju starije osobe u volonterski rad
- promocija primjera dobre prakse volontiranja u starijoj dobi
- razvoj i održavanje baze aktivnih volontera starije dobi
- organizacija Dana volontera starije dobi i dodjela priznanja za volonterski doprinos

Rok: 2027.-2030.

Pokazatelji uspješnosti:

- broj starijih osoba uključenih u volonterske aktivnosti

- broj organizacija civilnog društva koje uključuju starije volontere
- broj sati volonterskog rada starijih osoba
- broj održanih edukacija za volontere i organizacije
- razina zadovoljstva korisnika i organizacija uključenih u volonterske programe.

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, županijska, nacionalna i sredstva EU fondova

Mjera 3.3. Osiguravanje cjeloživotnog učenja za starije osobe

Opis mjere:

Mjera je usmjerena na razvoj i dostupnost edukativnih sadržaja koji starijim osobama omogućuju kontinuirani osobni razvoj, povećanje socijalne uključenosti, lakše snalaženje u suvremenom društvu te očuvanje kognitivnih sposobnosti. Aktivnosti se provode kroz formalne i neformalne oblike obrazovanja, uz prilagodbu sadržaja potrebama i interesima starijih osoba.

Ciljevi mjere:

- omogućiti starijim osobama pristup obrazovnim sadržajima koji unaprjeđuju svakodnevni život
- povećati razinu digitalne, financijske, zdravstvene i pravne pismenosti
- potaknuti razvoj osobnih interesa, kreativnosti i društvene angažiranosti kroz učenje
- spriječiti izolaciju i kognitivni pad poticanjem intelektualne aktivnosti u starijoj dobi

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Pučka otvorena učilišta i centri za obrazovanje odraslih, knjižnice, muzeji, kulturni centri i druge obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva i udruga umirovljenika, volonterski centri i obrazovni mentori, informatičke tvrtke i start-up zajednica

Aktivnosti:

- organizacija edukacija i radionica iz područja digitalne pismenosti (upotreba mobitela, internet, društvene mreže, e-Građani, e-Zdravlje, internet bankarstvo)
- provedba radionica o financijskoj, pravnoj i zdravstvenoj pismenosti (upravljanje troškovima, zaštita potrošača, prevare, razumijevanje medicinskih postupaka)
- tečajevi stranih jezika, kreativne radionice, likovno stvaralaštvo, glazbene i kazališne grupe
- suradnja s knjižnicama, pučkim učilištima i obrazovnim institucijama za provedbu neformalnog obrazovanja
- online i hibridne radionice za nepokretne ili slabije pokretne osobe
- razvoj materijala i vodiča prilagođenih starijima (tiskani, audio i digitalni oblici)

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

- broj edukacija i radionica provedenih za starije osobe
- broj sudionika u programima cjeloživotnog učenja

- broj partnera uključenih u provedbu programa (škole, udruge, učilišta)
- broj razvijenih i distribuiranih edukativnih materijala
- povećanje razine samostalnosti i digitalne kompetentnosti kod sudionika

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, županijska, nacionalna i sredstva EU fondova

Mjera 3.4. Promocija aktivnog starenja kroz javne kampanje i manifestacije

Opis mjere:

Mjera je usmjerena na podizanje svijesti javnosti o važnosti aktivnog starenja te pozitivne percepcije starijih osoba u društvu. Kroz kampanje, manifestacije i medijske sadržaje promiče se društveni doprinos starijih osoba, potiče međugeneracijska solidarnost i informira javnost o mogućnostima za kvalitetno i ispunjeno starenje. Mjera uključuje i aktivno sudjelovanje starijih osoba u osmišljavanju i provedbi aktivnosti.

Ciljevi mjere:

- promicati pozitivnu sliku starijih osoba u javnosti
- poticati starije osobe na aktivno uključivanje u zajednicu i očuvanje zdravlja
- informirati građane o pravima i uslugama dostupnima osobama starije životne dobi
- jačati međugeneracijsko razumijevanje i solidarnost

Nositelj(i) i potencijalni partneri: udruga umirovljenika i organizacije civilnog društva, Općina Viškovo, medijske kuće, lokalni radio i televizija, obrazovne ustanove i udruge mladih, ustanove u kulturi, volonterski centri i društveno angažirani građani

Aktivnosti:

- organizacija javnih kampanja na lokalnoj razini putem plakata, letaka, radijskih emisija, društvenih mreža i lokalnih medija
- održavanje tematskih manifestacija (npr. Dan starijih osoba, Sajmovi zdravlja, Tjedan aktivnog starenja, Međugeneracijski dani)
- promocija pozitivnih primjera starijih osoba koje doprinose zajednici kroz volontiranje, obrazovanje ili umjetnost
- produkcija i distribucija edukativnog i informativnog sadržaja (video materijali, podcasti, brošure)
- suradnja s mladima u osmišljavanju zajedničkih poruka i aktivnosti
- aktivno uključivanje starijih osoba u pripremu kampanja, izlaganja i medijske nastupe

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

- broj provedenih kampanja i manifestacija
- broj sudionika uključenih u promotivne aktivnosti
- doseg medijskih kampanja (broj pregleda, slušanosti, tiskanih materijala)
- broj pozitivnih medijskih objava o aktivnom starenju
- razina prepoznatljivosti kampanja i poruka među građanima

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, županijska, nacionalna i sredstva EU fondova

Mjera 3.5. Poticanje osnivanja i rada društvenih prostora za starije - dnevni boravak za starije osobe

Opis mjere:

Mjera je usmjerena na osiguravanje infrastrukturnih i organizacijskih uvjeta za razvoj društvenih prostora namijenjenih osobama starije životne dobi. Takvi prostori omogućuju svakodnevno druženje, neformalno učenje, sudjelovanje u kulturnim, rekreativnim i edukativnim aktivnostima te prevenciju usamljenosti i izolacije. Društveni prostori služe kao središta za međusobnu podršku, suradnju s lokalnom zajednicom i jačanje osjećaja pripadnosti.

Ciljevi mjere:

- osigurati dostupne i funkcionalne prostore za svakodnevne aktivnosti starijih osoba
- povećati socijalnu povezanost i uključenost starijih u zajednicu
- stvoriti uvjete za provedbu raznolikih sadržaja koji odgovaraju interesima starijih osoba
- ojačati mrežu podrške i suradnje u zajednici kroz redovito korištenje prostora

Nositelj(i) i potencijalni partneri: Općina Viškovo, udruga umirovljenika i organizacije civilnog društva, Hrvatski zavod za socijalni rad - područni ured Rijeka i domovi za starije osobe, volonterski centri, udruge mladih i obrazovne ustanove, mjesni odbori, privatni donatori, zaklade i poduzeća kroz društveno odgovorno poslovanje

Aktivnosti:

- mapiranje potreba i postojećih prostora pogodnih za prenamjenu u društvene prostore za starije
- uređenje, adaptacija i opremanje prostora za svakodnevne aktivnosti (dnevni boravci, klubovi, zajedničke prostorije)
- organizacija redovitih sadržaja u prostorima: druženja, radionice, edukacije, igraonice, filmske večeri, tematske rasprave
- suradnja s lokalnim udrugama i volonterima za vođenje i provedbu aktivnosti
- osiguranje pristupačnosti prostora za osobe smanjene pokretljivosti
- potpora radu udruga i klubova umirovljenika/osoba starije životne dobi i grupa za samopomoć

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

- broj otvorenih, opremljenih i danih na korištenje društvenih prostora za starije
- broj korisnika koji redovito koriste prostore
- broj provedenih aktivnosti unutar prostora
- broj partnera i organizacija uključenih u vođenje programa

- zadovoljstvo korisnika sadržajem i dostupnošću prostora

Izvori financiranja: sredstva planirana proračunom Općine Viškovo, županijska, nacionalna i sredstva EU fondova

4. Akcijski planovi, evaluacija i prilagodbe Programa za starije

Kako bi se osigurala učinkovita provedba Programa za starije osobe Općine Viškovo, nužno je jasno definirati operativne korake, načine praćenja rezultata te mehanizme prilagodbe.

Ovo poglavlje donosi pregled načina izrade i provedbe akcijskih planova, sustava praćenja i evaluacije učinaka Programa te pristupa koji omogućuje njegovo fleksibilno prilagođavanje stvarnim potrebama starijih osoba i zajednice.

4.1. Akcijski planovi provedbe mjera

Program za starije osobe Općine Viškovo operativno se provodi putem trogodišnjih (2025.-2027./2028.-2030.) i godišnjih akcijskih planova, koji definiraju konkretne korake za realizaciju utvrđenih mjera. Svaki akcijski plan uključuje:

- naziv mjere i povezanost s prioritetima i posebnim ciljevima Programa
- konkretne aktivnosti i zadatke koji proizlaze iz mjere
- nositelje i partnere zadužene za provedbu
- očekivane rezultate i pokazatelje uspješnosti
- vremenski okvir provedbe
- procijenjene izvore i načine financiranja (proračun Općine, nacionalni i EU fondovi, privatni i donatorski izvori)

Akcijski planovi izrađuju se u suradnji s relevantnim dionicima iz područja socijalne skrbi, zdravstva, obrazovanja, civilnog društva te predstavnicima samih starijih osoba.

4.2. Praćenje i evaluacija provedbe

Za kvalitetnu provedbu Programa ključna je sustavna evaluacija učinaka. Praćenje se temelji na kvantitativnim i kvalitativnim pokazateljima definiranim u okviru svake mjere. Evaluacija se provodi na dvije razine:

- Godišnje praćenje provedbe: uključuje izvještavanje o realiziranim aktivnostima, potrošnji sredstava i ostvarenim rezultatima prema planu. Provodi ga nadležno upravno tijelo Općine u suradnji s nositeljima aktivnosti.
- Završna evaluacija Programa (nakon 5 godina): omogućuje cjelovit pregled uspješnosti Programa, analizu učinkovitosti mjera i prepoznavanje izazova i područja za unaprjeđenje.

Evaluacija obuhvaća:

- broj i tip korisnika po mjerama

- stupanj zadovoljstva korisnika
- kapacitete lokalnih usluga i infrastrukture
- razinu suradnje među dionicima
- utjecaj na kvalitetu života starijih osoba

4.3. Prilagodba Programa i participativni pristup

Program za starije osobe temelji se na prilagodljivosti i odgovoru na stvarne potrebe zajednice. S obzirom na moguće promjene u demografskim, ekonomskim i institucionalnim okolnostima, predviđena je mogućnost revizije i dopune Programa u bilo kojem trenutku, uz posebno vrednovanje svake intervencije.

Važan element uspješne provedbe jest uključenost starijih osoba u sve faze planiranja i evaluacije. U tom smislu važno je osigurati:

- javne rasprave i savjetovanja s građanima
- redovite konzultacije s predstavnicima starijih osoba, umirovljeničkih udruga i drugih relevantnih tijela
- otvorene kanale komunikacije za prijedloge i povratne informacije

Cilj je stvaranje otvorenog i fleksibilnog modela skrbi koji se temelji na partnerskom pristupu, transparentnosti i kontinuiranom unaprjeđenju.

5. Zaključno

Program za starije osobe Općine Viškovo predstavlja temeljni strateški dokument koji usmjerava razvoj mjera i aktivnosti za unaprjeđenje kvalitete života osoba starije životne dobi. Uvažavajući demografske trendove, potrebe starijih sugrađana i izazove s kojima se svakodnevno susreću, Program promiče pristup temeljen na dostupnosti, uključivosti i međugeneracijskoj solidarnosti.

U fokusu Programa je stvaranje poticajnog okruženja koje omogućuje starijim osobama aktivno sudjelovanje u društvu, dostupne usluge zdravstvene i socijalne skrbi, mogućnosti za cjeloživotno učenje, volontiranje, kretanje i kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Time se ne samo podiže kvaliteta života starijih osoba, već se jača otpornost i povezanost cijele zajednice.

Uspješna provedba Programa zahtijeva zajednički angažman svih dionika – općinske uprave, javnih ustanova, organizacija civilnog društva, zdravstvenih i socijalnih službi, privatnog sektora, ali i samih starijih osoba. Samo kroz partnerstvo, međusektorsku suradnju i otvorenu komunikaciju moguće je osigurati da mjere Programa budu učinkovite, održive i prilagođene stvarnim potrebama stanovništva.

Stoga je usvajanjem ovog dokumenta ujedno poslana i pozivnica svim dionicima da aktivno sudjeluju u provedbi Programa, svojim znanjem, iskustvom i resursima doprinesu razvoju zajednice u kojoj će starije osobe biti poštovane, podržane i uključene. Zajednica, kao mjesto dostojanstvenog, sigurnog i aktivnog starenja, gradi se u zajedništvu.